У НУМАРЫ

Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 15 (737) ГОД XV БЕЛАСТОК 12 КРАСАВІКА 1970 г. ЦАНА 60 гр.

З СЯЛЯНСКАГА ВОПЫТУ

Вёска Ольша знаходзіцца ў Дуброўскім павеце. Невялікая гэта вёска. Налічвае ўсяго 32 гаспадаркі.

У вёсцы Ольша жыве Ян Рэмба. З яго добры гаспадар. Ён адзін з тых, хто ведае чаго можна і як трэба патрабаваць ад сельскай гаспадаркі. Дык жыве багата. Але тайнаў свайго багацця не трымае пад замком.

— Крыніцай майго багацця, — гаворыць, — з'яўляецца перш за ўсё ўласная праца і супольнае судзеянне з іншымі гаспадарамі з вёскі і наваколля. Трэба вам ведаць, што ў нас уся вёска партыйная. Наша вясковая арганізацыя ЗСЛь налічвае 31 член.

Сельскагаспадарчы гурток дзейнічае ў вёсцы Ольша ўжо 12-ты год. Быў ён першым гуртком, заснаваным у Дуброўскім павеце.

— У 1958 годзе, як толькі пачаліся арганізавацца гэтыя сельскагаспадарчыя гурткі, — успамінае Ян Рэмба, — сабралося нас 16 чалавек, пераважна членаў ЗСЛь, і рашылі мы купіць трактар.

Такім чынам, у вёсцы Ольша паявіўся першы трактар. Зараз альшэўскі сельскагаспадарчы гурток мае іх аж 5. Да гэтага неабходна дабавіць 3 абмалотачныя агрэгаты і шмат іншых механічных прылад, неабходных для апрацоўкі зямлі.

На панадворку ў Яна Рэмбы бачу новую абору і таксама новую прасторную клуню. Абодва будынкі мураваныя з бетонных пустакоў. Толькі хата ў Рэмбы, відаць, яшчэ даваенная.

— На ўсё грошай не хапіла, — паясняе гаспадар. — То ж на абору і на клуню прыйшлося выдаць звыш 100 тысяч зл. Ды самі ведаеце, не адразу Кракаў збудавалі. Прыдзе час і на хату. Можа сын за гэта ўжо возьмецца. Яму ж ужо 20 год і пакуль што ад гаспадаркі яшчэ не адракаецца. Нават курс трактарыстаў закончыў, сам трактарам ездзіць. Мы з ім разам на гэты курс хадзілі. Дазвол на кіраванне аўтамашынамі таксама маем абодва.

— Ці вы можаце сказаць, адкуль, з якіх крыніц вы чэрпаеце на ўсё гэтае грошы?

— А пэўна што магу. Д'ябал мне іх ноччу не прыносіць, — смяецца гаспадар, — у Амерыцы багатых сваякоў я таксама не маю. Вось адкуль... — і паказвае мне свае паморшчаныя, спрацаваныя рукі, праз якія праходзіць і

Працяг на стар.4

Яўгенія Бірыцкая ў ролі Паланеі ў п'есе Янкі Купалы «Прымакі» (гурток БГКТ у Семяноўцы, Гайнаўскага павета). Фота Віктар Бура

ПЛЕНУМ ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БГКТ

12 красавіка г.г. адбудзецца пленарнае пасяджэнне Галоўнага праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства. Павестка дня: «Заданні літаратурна-мастацкага аб'яднання «Белавежа» і навуковага гуртка пры ГП БГКТ і супрацоўніцтва з навуковымі ўстановамі». Дакладчык: член прэзідыума ГП БГКТ, старшыня літаратурна-мастацкага аб'яднання «Белавежа» доктар Аляксандр Баршчэўскі (Алесь Барскі).

Перад пленумам, удзельнікам яго, эстрада «Лявоніха» дасць паўтарагадзінны канцэрт (10—11/30). Будзе гэта, пасля рэарганізацыі, першае публічнае выступленне нашай эстрады.

ТАМ, ДЗЕ ДОКТАР БЯЗРАДНЫ

Змагацца з піццём гарэлкі — справа чуць не безнадзейная. Змагацца надта цяжка хаця б па той простай прычыне, што амаль усе мы час ад часу чарку выпіць любім. Нельга аднак не змагацца з тымі праявамі п'янства, якія парушаюць прынятыя прынцыпы чалавечага сужыцця, грамадскае пачуццё маралі, даводзяць сваю сям'ю і грамадства да матэрыяльных і маральных страт. А прыкладаў такіх ёсць мноства.

Спецыялісты падлічылі нават, што грамадства з прычыны п'янства траціць у год 10 мільярдаў і 600 мільёнаў злотых. (І мільярд — трэба помніць — гэта 1000 мільёнаў зл.) Не думайце аднак, што справа тут у залатоўках, якія вы выдаеце са свайго бюджэту на гарэлку. Коштаў гарэлкі ў падліках наогул не бралі пад увагу. На ўспомненыя вышэй страты складаюцца розныя няшчасныя выпадкі, знішчэнні дарагіх устройстваў і прылад, адсутнасць на рабоце з прычыны п'янства, дрэннае выконванне сваіх абавязкаў п'янымі людзьмі і г.д.

Калі б нават спецыялісты ад алкаголізму лічылі дрэнна і завысілі суму страт з прычыны п'янства — дык і так не сказалі яны аб п'янстве ўсяго. Рэшту даказаць маглі б тыя, хто на штодзень мае дачыненне з п'яніцамі і іх сем'ямі і бачыць безнадзейнасць іх жыцця. Сямействы алкаголікаў знаходзяцца часта ў крайняй нэндзы. Ды што горш, улады часта не могуць ім дапамагчы. Бо дапамога такая ідзе «ў горла» алкаголіка. Былі выпадкі, што муж-алкаголік, даведаўшыся, што жонка атрымала грашовую дапамогу, перапыніў яе на вуліцы і адабраў грошы, каб пасля прапіць. Іншы бацька сям'і адабраў ад дзіцяці вопратку, атрыманую ў дапамозе, ды прапіў яе.

Што рабіць у такім выпадку? Ёсць пастанова, што алкаголікі, якія парушаюць нормы грамадскага сужыцця, псуюць сямейнае жыццё, павінны быць кіраваны на прымусовае антыалкагольнае лячэнне. Ад шэрагу гадоў дзейнічае камісія, якая мае доўгае названне: грамадска-лекарская камісія да спраў прымусовага супрацьалкагольнага лячэння. Камісія робіць, што да яе належыць: рэгулярна праводзіць свае пасяджэнні і кіруе найбольш непрыстойных, псуючых жыццё іншым, алкаголікаў на прымусовае лячэнне. Уся бяда аднак у тым, што алкаголікі лічаць сябе абсалютна здаровымі і што ўсялякае лячэнне ім непатрэбнае. Як прымусіць кагосьці лячыцца?! Дактары не прывыкшыя прымушаць, лечаць толькі тых, хто хоча быць здаровым.

Аўтары спамянутай супрацьалкагольнай пастановы прадбачвалі, мабыць, гэтыя цяжкасці. Пастанова загадвае, што калі п'яніца сам не хоча прыходзіць да доктара, абавяза-

Працяг на стар.4

БГКТ ХРОНІКА

■ 24 сакавіка прэзідыум ГП зацвердзіў даклад на пленарнае пасяджэнне. Другім пунктам пасяджэння было абмеркаванне праекта бюджэта для паасобных аддзелаў БГКТ.

■ 21 сакавіка хор гайнаўскага аддзела БГКТ выступіў з канцэртам для ўдзельнікаў агульнага сходу мясцовага ГС-у.

■ Варшаўскі аддзел БГКТ расшырае супрацоўніцтва з іншымі арганізацыямі. 25 сакавіка члены прэзідыума аддзела сустрэліся з кіраўніцтвам сталічнага праўлення ЗМС, а пасля з кіраўніцтвам варшаўскага ваяводскага праўлення ЗМВ і абмеркавалі справы супрацоўніцтва.

■ Пленарнае пасяджэнне гарадскога праўлення БГКТ у Беластоку 27 сакавіка выслухала справаздачу Марыі Макаль аб дзейнасці ў І-ым квартале 1970 года і прыняло прапановы Софіі Стаськевіч адносна формаў рэалізацыі плана працы ў красавіку.

■ Згодна з дагаворам ГП аб супрацоўніцтве з прафесіянальнымі саюзамі, ваяводская камісія прафесіянальных саюзаў закупіць уборы для мастацкіх калектываў і для эстрады ГП «Лявоніха» на суму 25 тыс. зл.

■ У варшаўскім аддзеле, у параўнанні з іншымі аддзеламі, найлепш выглядае справа з аплачваннем членскіх складчын. На дзень 26 сакавіка складчыны аплачаны ўжо ў 72% належнай гадавой сумы.

■ Гурток БГКТ у Пасынках пад мастацкім кіраўніцтвам настаўніцы Аляксандры Панасюк падрыхтаваў п'есу У. Галубка пад загалоўкам «Суд». З ёю выступіць на элімінацыях драмгурткоў у Бельску.

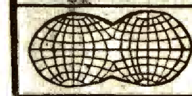
■ Нашым літаратарам з аб'яднання «Белавежа» Сакрату Яновічу і Яну Чыквіну Польскае радыё ў Беластоку прысвяціла спецыяльныя перадачы.

■ Што вы думаеце пра «Лявоніху»? — пад такім загалоўкам у «Ніве» за 19 кастрычніка 1969 года была апублікавана анкета, на якую адгукнулася шмат чытачоў. Нядаўна разлясаваны ў ГП тры ўзнагароды для ўдзельнікаў анкеты. Атрымалі іх (выдавецтвы БГКТ) Валерыя Альхоўская з Новай Солі, Міхал Гацута з Новага Корніна і Вольга Вязоўская з Зубава. (мх)

Вясенняе разводдзе. Фота Ул. Паўлючук.

Падзеі ◆ Здарэнні ◆ Факты ◆ Каментарыі ◆ Весткі

СВЕТ

СЯРЭБРАНЫ ЮБІЛЕЙ ВЕНГРЫІ

У Венгерскай Народнай Рэспубліцы адбываліся ўрачыстасці, звязаныя з святкаваннем 25-годдзя вызвалення Венгрыі.

З гэтай нагоды Венгрыю наведалі шматлікія партыйна-ўрадавыя дэлегацыі сацыялістычных краін. З боку Польшчы прысутнічалі прэм'ер **Ю. Цыранкевіч** і сакратар ЦК ПАРП **З. Клішка,** а дэлегацыю Савецкага Саюза ўзначальваў Генеральны сакратар ЦК КПСС **Л. Брэжнеў.**

СТАНОВІШЧА Ў КАМБОДЖЫ

Інфармацыйныя агенцтвы паведамляюць аб дэманстрацыях у Камбоджы. Агенцтва АП, напрыклад, перадавала, спасылаючыся на радыё Пнампеня, што дэманстранты ў правінцыі Кампонг-чам разграмілі мясцовыя ўрадавыя ўстановы і на грузавіках накіраваліся ў сталіцу. У ваколіцах Пнампеня калона была спынена войскамі.

У сталіцы Камбоджы ўзмацняецца напружанасць. На ўсіх асноўных магістралях, якія вядуць у горад і з горада, з'явіліся танкі. Узмоцнена ахова масtoў цераз раку Меконг. На вуліцах шмат ваенных.

Новы рэжым Камбоджы штораз часцей гаворыць аб тым, што звернецца да ЗША з просьбай аб ваеннай дапамозе. Амерыканскі ўрад пакуль што маўчыць аб гэтым. Міжнародныя каментатары сцвярджаюць, што ваенная дапамога ЗША аўтаматычна абазначала б пашырэнне в'етнамскай вайны на ўсю Камбоджу.

НОВАЯ АВІЯЛІНІЯ

З такійскага аэрапорта самалёты пачалі рабіць пастаянныя курсы па новай лініі Токіо — Масква — Парыж.

Пачынаючы ад красавіка гэтага года па новаму маршруту лётаюць самалёты «Аэрафлота», «Джал» і «Эр Франс». Новая транссібірская паветраная магістраль у Еўропу значна карацейшая і больш зручная за існуючую міжнародную авіялінію цераз Паўночны полюс.

ЦЭНЫ Ў АНГЛІІ

Нярадасны «падарунак» атрымалі ў гэтым годзе англійскія працоўныя. На працягу аднаго толькі тыдня ўзняліся цэны на 116 відаў тавараў, у тым ліку на хлеб, цукар, мяса, рыбу, крупы і іншыя прадукты харчавання.

ІМЕМ ЛЕНІНА

Муніцыпалітэт горада Рышра (штат Заходняя Бенгалія) у Індыі ў сувязі са 100-годдзем з дня нараджэння У. І. Леніна прыняў рашэнне назваць яго імем будучы спартыўны комплекс горада.

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

Сярэдняя зарплата працоўнай жанчыны ў ЗША складае толькі 60 працэнтаў ад сярэдняй зарплаты мужчын. Вельмі нізкі ўзровень адукацыі жанчын, больш як чатыры мільёны амерыканак малапісьменныя або непісьменныя. Менш як палавіна жаночага дарослага насельніцтва ЗША мае сярэднюю адукацыю. (ак)

БССР

ПАП

У Мінску пабываў член ЦК Венгерскай сацыялістычнай рабочай партыі, камандуючы рабочай аховай у Венгрыі Арпад Пап. Венгерскі госць наведаў вытворчыя калектывы, установы культуры.

Пап быў прыняты сакратаром ЦК КП Беларусі С. Пілатовічам.

У сувязі з днямі венгерскай культуры ў Саюзе ССР гасціў у Гомелі Венгерскі дзяржаўны ансамбль песні і танца.

ПОЛЬСКІХ

Мінск наведала дэлегацыя будаўнікоў з Польшчы. Узначальваў дэлегацыю міністр будаўніцтва і прамысловасці будаўнічых матэрыялаў Анджэй Герш.

Дэлегацыю сустракалі беларускія міністры прамысловага будаўніцтва БССР М. Архіпец, міністр прамысловасці будаўнічых матэрыялаў БССР М. Тарасаў. Дэлегацыю польскіх будаўнікоў прыняў намеснік Старшыні Савета Міністраў Беларускай ССР У. Каменскі.

СЕМІНАР

У Мінску адбыўся семінар па планаванню сацыяльнага развіцця вытворчых калектываў, скліканы гарадскім камітэтам КП Беларусі і Беларускім навукова-даследчым інстытутам навукова-тэхнічнай інфармацыі і тэхніка-эканамічных даследаванняў Дзяржаўнага плана Беларускай ССР.

На семінары прынята прапанова: вопыт перадавых прадпрыемстваў краіны па планаванню сацыяльнага развіцця пашыраць на прадпрыемствах горада Мінска.

УРАЧЫСТЫ

26 сакавіка адбыўся аб'яднаны ўрачысты пленум творчых саюзаў Беларусі, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна.

У пленуме ўдзельнічалі сакратары ЦК Камуністычнай партыі Беларусі Ф. Сурганаў і С. Пілатовіч, намеснік Старшыні Савета Міністраў Беларускай ССР Р. Кісялёў, вядомыя дзеячы беларускай культуры і мастацтва, сакратары абласных камітэтаў КП Беларусі і Мінскага гарадскога камітэта КПБ.

З дакладам «Ленінізм і некаторыя пытанні далейшага развіцця сацыялістычнай культуры» выступіў сакратар ЦК КП Беларусі С. Пілатовіч.

ГАНАРОВАЙ

Дзяржаўная акадэмічная харавая капэла Беларускай ССР узнагароджана Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

60

Споўнілася 60 гадоў беларускаму празаіку Міколу Вішнеўскаму.

БЕЛАРУСКАЯ

За вялікія заслугі ў развіцці беларускай кінематаграфіі і ў сувязі з сямідзесяцігоддзем з дня нараджэння рэжысёр Уладзімір Корш-Саблін узнагароджан Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР. (С.Я.)

ПОЛЬШЧА

ГОСЦІ З ТУРЦЫІ

Па запрашэнню міністра замежных спраў Польшчы Стэфана Ендрыхоўскага ад 30 сакавіка да 4 красавіка прабываў у Польшчы з жонкай міністр замежных спраў Рэспублікі Турцыі Ігсан Сабры Цагляянгіль. Падчас пабыўкі ў Варшаве шаноўнага госця прыняў у сябе Старшыня Рады Дзяржавы ПНР — Мар'ян Спыхальскі і Старшыня Рады Міністраў — Юзэф Цыранкевіч.

Падчас візіту абодва міністры правялі размовы, у ходзе якіх, у атмасферы шчырасці і ўзаемнага зразумення наступіў абмен поглядаў на тэму міжнароднай сітуацыі і адносін паміж абедзьвюма краінамі. Міністры абмяняліся поглядамі на тэму склікання канферэнцыі ў справе еўрапейскай бяспекі. Міністры лічаць, што каб атрымаць станоўчыя вынікі ў галіне ўмацавання міру, канферэнцыя такая павінна быць добра падрыхтавана. Міністры выказалі таксама сваё зацікаўленне небяспечнай сітуацыяй на Блізкім Усходзе, падкрэсліваючы неабходнасць павароту ізраільскіх войск з акупіраваных арабскіх тэрыторый і забеспячэння справядлівага і трывалага міру ў гэтым раёне згодна з рэзалюцыяй Рады Бяспекі з 1967 года. Абодва бакі вырашылі пачаць размовы ў справе падпісання консулярнай канвенцыі і разгледзець магчымасці ўвядзення візавых удагадненняў па прынцыпу ўзаемнасці.

Ад імя прэм'ера турэцкага ўрада Сулеймана Дэмірэля міністр замежных спраў Турцыі запрасіў Старшыню Рады Міністраў ПНР Юзэфа Цыранкевіча нанесці афіцыйны візіт у Турцыі. Міністр Цагляянгіль запрасіў таксама ў Турцыю міністра замежных спраў Стэфана Ендрыхоўскага. Запрашэнні прыняты з задавальненнем.

55 ТЫСЯЧ ТОН

1 красавіка ў Гдыньскай сточні адбылося ўрачыстае спушчэнне на ваду найбольшага гандлёвага карабля танажом у 55 тысяч тон, які прызначаны для шчэцінскага судаходства. Ва ўрачыстасці прыняў удзел член Палітбюро ЦК, І сакратар Ваяводскага камітэта партыі ў Гданьску Станіслаў Кацёлак.

ЗАКЛІК

У сувязі з месяцам памяці, якім з'яўляецца месяц красавік, Рада аховы помнікаў змагання і пакут апублікавала заклік да грамадства. У закліку, між іншым, чытаем:

«Помнікі, якія ставім у месцах, скропленых крывёю змагароў, з'яўляюцца наяўным знакам памяці, але застануцца яны мёртвым каменем, калі не будзе жывых сувязей паміж тымі, што пад імі ляжаць, а моладдзю, якая складае ім кветкі і ў цішыні аддае ім пашану, схіляючы галаву. Маладыя людзі павінны адчуваць важнасць часу, у які яны жывуць, павінны разумець значэнне сваёй спадчыны. Да іх перад усім трэба трапіць, з імі размаўляць, як з тымі, хто стане на пасту абароны свабоды, незалежнасці, абароны здабыткаў сацыялізма». (п)

ВАЯВОДСТВА

ДЗЕНЬ ЛЕСНІКА

У мінулую нядзелю ў Беластоку адбыліся цэнтральныя ўрачыстасці ў сувязі з Днём лесніка. Па запрашэнню беластоцкіх леснікоў, якія займаюць вядучае месца ў краёвым спаборніцтве, на ўрачыстасць прыехаў член Палітбюро ЦК ПАРП, старшыня Цэнтральнай рады прафсаюзаў Ігнацы Лёга-Савінскі, віцэ-прэм'ер Здзіслаў Томаль, міністр лясніцтва і драўнічнай прамысловасці Роман Гесінг, намеснік кіраўніка сельскагаспадарчага аддзела ЦК ПАРП Роман Стахурка, прэзас Найвышэйшай ізбы кантролю Зенан Новак, прадстаўнікі іншых цэнтральных устаноў, а таксама прадстаўнікі мясцовых партыйных і грамадскіх улад на чале з І сакратаром ВК ПАРП А. Лашэвічам і намеснікам старшыні Прэзідыума ВРН Е. Зентарам.

У час урачыстага пасяджэння ўсе выступаючыя падкрэслівалі вялікія намаганні працаўнікоў лесу і драўнічнай прамысловасці пры выкананні сваіх заданняў ва ўмовах сёлетняй цяжкай зімы, заданні лясной службы ў ахове лясоў, закраналіся праблемы механізацыі лясных работ, супрацьпажарнай аховы, комплекснага выкарыстоўвання сыравіны і г.д.

На ўрачыстым пасяджэнні ў Беластоку тав. тав. Ігнацы Лёга-Савінскі, Збігнеў Томаль і Роман Гесінг уручылі лепшым працаўнікам лясной службы і драўнічнай прамысловасці высокія дзяржаўныя ўзнагароды. Затым старшыня Цэнтральнай рады прафсаюзаў Ігнацы Лёга-Савінскі ўручыў дэлегацыі беластоцкіх леснікоў Пераходны Сцяг прэзаса Рады Міністраў і старшыні Цэнтральнай рады прафсаюзаў.

СПАТКАННЕ З ТАВ. А. ЛАШЭВІЧАМ

У сувязі з Днём працаўнікоў службы здароўя адбылося спатканне прадстаўнікоў службы здароўя з І сакратаром ВК ПАРП А. Лашэвічам.

Прадстаўнікі службы здароўя паінфармавалі І сакратара ВК ПАРП аб праблемах, звязаных з лячэбнымі патрэбамі насельніцтва нашага ваяводства. Былі абмеркаваны справы прафілактыкі і лячэння, медыцынскіх кадраў, шмат увагі было прысвечана дзейнасці нашай Медыцынскай акадэміі. На заканчэнне тав. А. Лашэвіч выразіў падзяку ўсім працаўнікам службы здароўя за адданую працу ў ахове здароўя беластоцкай грамадскасці.

МІНІСТР НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ

У мінулым тыдні гасціў на Беласточчыне міністр лёгкай прамысловасці Тадэвуш Куніцкі. Разам з сакратаром ВК С. Рубчэўскім і дырэктарамі аб'яднанняў ваўнянай прамысловасці і прамысловасці дэкарацыйных тканін ён наведаў некаторыя тэкстыльныя фабрыкі ў Беластоку.

Міністр Т. Куніцкі правёў таксама размову з кіраўніцтвам ВК ПАРП на тэму перспектыў развіцця лёгкай прамысловасці на Беласточчыне ў 1971-75 гады. (яч)

Niedziela 12. IV.

8.05 Program dnia; 8.10 TV Kurs Rolniczy: „Racjonalne użytkowanie pastwisk"; 8.45 „Przypominamy, radzimy"; 9.00 Dla młodych widzów: „Klin" — film („Czterej pancerni i pies"); 10.40 — Sport i zabawa — program TV NRD; 11.10 „Moje trzy diamenty" — rep. film.; 11.25 Wszechnica TV: „TV Atlas Świata" — „Indie" cz. II.; 11.55 Dziennik; 12.10 „Spotkanie z najmłodszymi" — koncert („Spotkanie z Muzyką"); 12.25 „Jak powstaje muzyka w filmie" („W starym kinie"); 13.45 „Porównania"; 14.40 „Pociągiem przez świat" — film; 15.05 Dla dzieci: S. Obrazcow i S. Preobrażeński — „Wielki Iwan" — przeniesienie z Teatru Lalek „Chochlik" we Wrocławiu; 15.55 „Złot gwiaździsty" — teleturniej; 16.50 PKF; 17.00 Sprawozd. z międzypaństw. meczu piłki nożnej Polska — ZRA; 17.50 Scena Monadram: J. Krzysztoń — „Skok do Eldorado"; 18.40 „Portret Generała" — film pol. 18.55 Program rozrywkowy; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Siedem narzeczonych dla siedmiu braci" — film fab. ameryk.; 21.45 Magazyn sportowy.

Poniedziałek 13. IV.

14.25 i 22.50 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla dzieci: „Zwierzyniec"; 17.35 „Echo stadionu" 17.55 „Kosmiczna strzała" — film radz.; 18.15 „Wiosna" — film czechosł.; 18.45 „Eureka"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 Teatr TV: P. Gojawiczyńska — „Dziewczęta z Nowolipek" — „Amelka"; 21.20 „Polski Film Dokumentalny"; 22.00 Program rozrywkowy; 22.30 Dziennik.

Wtorek 14. IV.

9.55 Dla dzieci: (kl. I lic.). Język polski — F. Zabłocki „Fircyk w zalotach"; 10.30 „Kochać jak Romeo" — film fab. jugosł.; 12.00 („Wybieramy zawód"); 12.20 Przerwa; 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Racjonalne prowadzenie gospodarstwa domowego"; 13.15 Przerwa; 14.25 i 22.20 Politechnika TV I roku. Matematyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Telewizyjny Ekran Młodych; 18.45 „Polska zza siódmej miedzy"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.00 „Partyzancki front" („Drogi zwycięstwa"); 20.35 „Kochać jak Romeo" — film fab. jugosł.; 22.00 Dziennik.

Środa 15. IV.

8.50 „Pierścienie" film TVP („Czterej pancerni i pies"); 9.55 Dla szkół: (kl. VII) Historia — „Za wolność waszą i naszą"; 10.25 Przerwa; 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Fizyka — „Silnik spalinowy"; 11.25 Przerwa; 14.25 i 23.05 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla dzieci: „Pan Półka i spółka"; 17.25 Bezpośrednia transmisja z rewanżowego meczu piłki nożnej w ramach półfinału Pucharu Zdobywców Pucharów: Górnik (Zabrze) — AS Roma (Rzym) (Chorzów); w przerwie ok. 18.15 TV Kurier Warszawski; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 19.55 film 20.25 Bezpośrednia transmisja z meczu rewanżowego piłki nożnej w ramach półfinału Klubowego Pucharu Europy: Feijenoord (Rotterdam) — Legia (Warszawa) (Rotterdam); w przerwie ok. 21.15 PKF; 22.15 „Światowid"; 22.45 Dziennik.

Czwartek 16. IV.

8.15 Matematyka w szkole: „Wyniki nauczania i ocena ucznia" cz. II; 8.45 Przerwa; 9.00 Dla szkół: (kl. I—II—III lic. i XI) Język polski — „Poezja bohaterstwa"; 9.30 Przerwa; 9.55 Dla szkół: (kl. V—VI) Język polski — „Nasz dzień powszedni" 10.25 Przerwa; 14.25 i 22.45 Politechnika TV I roku. Fizyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem"; 17.50 TV Kurier Białostocki; 18.05 „Poligon"; 18.35 „Kręć się, kręć wrzeciono" — koncert okolicznościowy z okazji Dnia Włókniarza; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.00 „Czterej pancerni i pies" — film TVP; 20.55 „Lenin, Polska, Polacy" — film TVP; 21.55 „Refleksje"; 22.25 Dziennik.

Piątek 17. IV.

9.50 „Lenin, Polska, Polacy" — film TVP; 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Wychowanie obywatelskie — „Na obchodzie z patrolem MO"; 11.25 Przerwa; 11.55 Dla szkół: (kl. VII) Wychowanie plastyczne — „W pracowni scenografa"; 12.25 Przerwa; 14.25 i 23.00 Politechnika TV I roku. Rysunek techniczny; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla młodych widzów: 1. „Iskra" — rep. (Kraków); 2. „Zrób to sam"; 17.50 TV Kurier Mazowiecki; 18.05 „Nie tylko dla pań"; 18.25 „Stacja pilotów" — rep.; 18.55 „Gramy o telewizor" — teleturniej; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.00 „Mąż pod łóżkiem" — nowela film. pol.; 20.30 „Kraj"; 21.10 Teatr TV: J. Kasprowicz — „Świat się kończy"; 22.40 Dziennik.

Sobota 18. IV.

10.00 „Chudy i inni" film fab. pol.; 11.30 Przerwa; 11.55 Dla szkół: (kl. VII) Zoologia — „Ptaki"; 12.25 Przerwa; 14.25 TV Kurs Rolniczy: „Mechanizacja uprawy okopowych"; 15.00 „Wychowanie fizyczne naszych dzieci"; 15.10 Program tygodnia; 15.30 Przerwa; 16.20 Program dnia; 16.25 „Oferty" — reklama; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla młodych widzów: „Konkurs 5 milionów"; 17. 55 Uroczysta Akademia z okazji 100-ej rocznicy urodzin Włodzimierza Lenina; w przerwie: „Pełnoletnia" — film TVP; 20.30 Monitor; 21.05 „Koncert młodości" — program rozrywkowy; 22.05 Dziennik; 22.35 „Chudy i inni" — film fab. pol.

Piątek, 10 kwietnia

8.05 Nowiny; 8.15 Dla uczniów; 8.45 TV barwna; 11.00 Program poświęcony komsomołowi; 12.30 Nowiny; 14.45 Program dnia; 14.50 Nowiny; 15.00 Program poświęcony Dniu Kosmonautyki; 16.00 „Panorama nowin"; 16.10 Horyzonty postępu technicznego; 16.40 „Doradca i przyjaciel rolnika"; 17.00 Koncert życzeń; 17.30 Jutro-leninowski sobotnik; 17.45 Naukowo-popularne filmy o kosmonautach; 18.30 „Sztafeta nowin" 19.15 Film fab. 20.45 „Historia pewnej fotografii; 21.15 „Gra Blinow"; 21.45 Nowiny.

Sobota, 11 kwietnia.

8.05 Dla dzieci; 8.40 Przegląd międzynarodowy; 8.55 „Z uwagami Iljicza"; 9.15 Reportaż poświęcony wszechzwiązkowemu sobotnikowi; 10.15 Filmy TV; 11.15 Turniej muzyczny miast; 12.15 Program z Kijowa; 13.00 „Kardiologia na obecnym etapie"; 13.45 Nowiny; 13.50 „Grafika"; 14.30 Program muzyczny; 15.00 Porady prawne; 15.30 „Świat socjalizmu"; 16.00 Nowiny; 16.05 „Kronika półwiecza. Rok 1931"; 17.00 „Adiutant jaśnie pana" TV film seryjny; 18.20 Program międzynarodowy 18.50 Reportaż o wszechzwiązkowym sobotniku; 19.20 „Szkatułka muzyczna" 19.35 „Sztafeta leninowska"; 20.15 „Trembita"; Komedia filmowa.

Niedziela, 12 kwietnia

„8.00 Dzień kosmonautyki; 8.30 „Kiosk muzyczny"; 9.00 „Turniej uczniowski". Półfinał; 10.00 Dla dzieci; 11.00 Film TV; 11.30 „Godzina wiejska"; 12.30 Dla żołnierzy; 13.00 Dla uczniów; 14.00 Wystąpienie przewodniczącego Prezydium Rady Najwyższej USRR; 14.15 „Po Ukrainie"; 15.15 Dla dzieci; 16.00 Nowiny; 16.05 „Klub filmowy; 17.00 Piłka nożna. „Dynamo" (Mińsk) — „Torpedo" (Moskwa); 17.55 „Dynamo" (Kijów) — CSKA; 18.45 „Siedem dni"; 19.30 Koncert artystów i zespołów amatorskich Ukrainy; 21.00 Mistrzostwa ZSRR w gimnastyce artystycznej; 21.45 Nowiny.

ЛЕНІН У ПОЛЬШЧЫ

ЯК БЫЎ ВЫРАТАВАН АРХІЎ ЛЕНІНА

Ад'язджаючы ў жніўні 1914 года з Пароніна і Кракава — на гэты раз ужо назаўсёды, — Ленін пакінуў там многа кніг і рукапісаў, якія па некаторых прычынах не змог вывезці ў Швейцарыю (ужо ішла вайна). Яны засталіся на паронінскай кватэры, а таксама на паддашках дамоў №№ 49 і 51 на вуліцы Любамірскага ў Кракаве, дзе жылі Ульянавы. Па ўсёй верагоднасці, некаторыя дакументы схавалі ў Кракаве і Закапане сябры Уладзіміра Ільіча. Але большая частка архіва знаходзілася, відаць, у тайніках. У канцы 1918 года жандармерыя адправіла з Пароніна ў Новы Тарг каля 10 цэнтнераў кніг, часопісаў, брашур, пісьмаў і рукапісаў, якія належалі Леніну.

У 1921 годзе частка архіва — 10 скрынь і 7 мяшкоў з укладзенымі ў іх падрабязнымі вопісамі наяўнага — была перавезена ў будынак Варшаўскага замка.

У той час у Варшаве знаходзіўся сябар Леніна Барыс Вігілёў, які выконваў абавязкі сакратара Савецкай камісіі па рэпатрыяцыі з СССР ваеннапалонных і грамадзянскіх асоб польскага паходжання. Ленін звярнуўся да яго праз Якуба Ганецкага з просьбай адшукаць яго архіў і бібліятэку. «Вядома, — пісаў У. Ленін Вігілёву, — надзей адшукаць мае кнігі нямнога. Калі можна ўсё ж зрабіць спробу даведацца, то я прасіў бы навесці даведкі... Або Ulica Lubomirskiego 47 і 49 (я жыў у абодвух дамах). На паддашку. Пакінуў, выязджаючы ў жніўні 1914 г. Гэта ў Кракаве.

Або ў Пароніне ў тым доме, дзе я жыў і дзе Вы, памятаецца, раз у мяне былі.

Рэчы не важна, а кнігі і рукапісы хацелася б».

Але Вігілеву не суджана было давесці справу да канца: ён памёр у 1924 годзе. Тады Савецкі ўрад звярнуўся да польскіх улад з просьбай вярнуць матэрыялы, якія належалі Леніну.

Аднак, дакументы, што захоўваліся ў генеральным штабе ў Варшаве, усё яшчэ заставаліся пад трывалым замком. Не змог Ганецкі атрымаць таксама і той часткі кніг, што належалі Леніну, якія не зусім звычайным шляхам трапілі ў гарадскую бібліятэку ў Быдгошчы. Гэтыя кнігі выпадкова выявіў у 1918 годзе кракаўскі журналіст Стэфан Навінскі. Ён звярнуў увагу, што гаспадыня адной з крам Кракава загортвала прадукты ў старонкі, вырваныя з рускіх кніг, а таксама з вокладак з дзелавымі паперамі. Зацікавіўшыся гэтым, журналіст высветліў, што ў яе знаходзіцца поўны камплект штогадовых пратаколаў Дзяржаўнай думы, пісьмы Каўцкага, брашуры многіх відных сацыялістаў на рускай мове. На адной з кніг стаяла авальная пячатка: «Ул. Ульянаў». У агульнай складанасці ў краме аказалася некалькі соцень тамоў і некалькі дзесяткаў рукапісаў. Даведаўшыся аб гэтым ад Навінскага, пісьменнік Адам Гжымала-Сядлецкі, які працаваў у той час у Кракаўскім тэатры, выкупіў гэтыя матэрыялы. Беражліва захоўваў ён іх у сябе да 1931 года, а затым перадаў у падарунак гарадской бібліятэцы ў Быдгошчы. І толькі 29 сакавіка 1945 года, пасля вызвалення гэтага горада ад фашыстаў, матэрыялы ва ўрачыстай абстаноўцы былі ўручаны прадстаўніку СССР. Цяпер яны захоўваюцца ў Інстытуце марксізма-ленінізма пры ЦК КПСС у Маскве.

Пасля заканчэння вайны Інстытут гісторыі партыі пры ЦК ПАРП распачаў настойлівыя пошукі бясцэнных дакументаў. На жаль, яны не далі чакаемых вынікаў. Толькі ў 1952 годзе ўдалося знайсці 16 фотакопій і 11 машынапісных перадрукаваных рукапісаў і пісьмаў У. І. Леніна, перададзеных у 1924 годзе Міністэрствам замежных спраў Польшчы бібліятэцы Варшаўскага навуковага таварыства.

У канцы 1953 года работнікі Кракаўскага ваяводскага дзяржаўнага архіва, вывучаючы матэрыялы Галоўнага нацыянальнага камітэта, што паступілі са збору Музея Чартарыскіх, выпадкова натыкнуліся на два пакеты. У адным аказаліся ленінскія матэрыялы, у другім — акты Кракаўскага саюза дапамогі палітычным зняволеным. Удача!

Як магло здарыцца, што частка ленінскага архіва аказалася сярод дакументаў Галоўнага нацыянальнага камітэта? Дырэктар Кракаўскага архіва д-р Генрых Дабравольскі, які першым паведаміў пра іх, расказвае:

— Вядома, што Уладзімір Ільіч разам з сям'ёй пакінуў Кракаў у жніўні 1914 года. Адначасова з Польшчы выехала большасць рускіх эмігрантаў. Узнікае пытанне: хто са знаёмых Леніна мог застацца ў Кракаве і Пароніне? Нам удалося высветліць, што гэтымі асобамі былі Сяргей Багоцкі, які пасля ад'езду Леніна з Пароніна вярнуўся ў Кракаў, і Барыс Вігілёў. Больш верагодна, першаму з іх мы і павінны быць удзячны за выратаванне ленінскіх матэрыялаў. Багоцкі выехаў у Швейцарыю крыху больш як праз месяц пасля ад'езду Ульянавых. Захоўваючы неабходныя меры перасцярогі (трэба было ўлічваць абстаноўку ваеннага часу), ён, як сакратар Саюза дапамогі палітычным зняволеным, схаваў дакументы ў будынку Саюза. Пасля ліквідацыі гэтай арганізацыі яны разам з архівам былі перададзены ў магістрат, а ў будынку, які займаў апошні, размяшчаўся і Галоўны нацыянальны камітэт. Там працаваў тады доктар Зыгмунт Марэк, былы старшыня Саюза дапамогі палітычным зняволеным. Іменна ён і паклапаціўся аб захаванасці матэрыялаў.

Уладзіслаў Фігель

УРАЖАННІ

У маіх руках дэбют — зборнік вершаў Івана Чыквіна «Іду». Хутка гартаю першую старонку і пачынаю падарожжа ў ягоную краіну паэзіі. Прачытаўшы вершы, адчуваю, што падарожжа было захапляючым і што яно не закончылася. Уражанняў шмат. Яшчэ раз вяртаюся на тыя сцежкі; мне хочацца спаткацца з аўтарам і на ўлонні гайнаўскай прыроды шчыра пагаварыць аб вершах.

Кажуць, вершы — гэта душа паэта. Безумоўна. Але з аднаго зборніка прадбачыць глыбіню паэтычнага таленту — немагчыма. Ды зрэшты я не крытык. Хочацца толькі сказаць некалькі слоў у адрас паэта.

Вершы Івана Чыквіна не крыклівыя і не блішчаць звонкай і эфектыўнай рыфмай, ды ўсё ж прымушаюць задумацца. А гэта сведчыць, што паэт шчыра выказвае свае думкі, што ён сябра чытачу.

Сёння людзі прывыклі казаць, што сучасная паэзія цяжкая, незразумелая. Не, праўдзівая паэзія зразумелая і заўсёды прыгожая.

У першай частцы кніжкі «А дом наш недзе...» матыў дзяцінства паэт перапоўніў шчаслівымі малюнкамі ўспамінаў і жахам вайны і смерці. У дзіцячым чулым сэрцы засталіся асколкі перажыванняў, не раз накшталт кашмарнага сну. Гэта відаць у санеце «Дзяцінства» і ў вершы «Пакіну на квітненне», якія самі па сабе з'яўляюцца вялікай метафарай, абагульняючай сэнс жыцця і існавання.

Дзяцінства — гэта толькі аснова, злучаючая думкі дарослага чалавека, які непакоіцца за мір на зямлі, за «спакойны сад».

Поўны задумы сімвалічны верш «Дом»:

«Я роспач, скарга. Я — руіна...
...Я — сімвал. Я — смяротны успамін.
Я — кроў. Я — ваша глыба.
Я — песня смутку і ваш гімн».

У вершы «Я жыць хачу» паэт вяртаецца да жыватворчых крыніц паэзіі, на ўлонне прыроды. Ён хоча вясковага хлеба, цішыні і зелені. Чыквін адчувае хараство роднай мовы ў «словах простых, жывых, з якіх выцякае жыццё» — верш «Нам трэба слоў».

У другой частцы зборніка «Вобраз твой нясу» вылучаюцца вершы «Жаночая сіла», «Дзяўчына з павоем», «Дачцы Івоне», «Сізіф» і часткова «Беларуская дзяўчына».

Але апрача добрых, стройных вершаў у Чыквіна ёсць (так мне здаецца) пасрэдныя і слабыя — вершы-калекі. Вось напрыклад, «Пад восень» — гэта ўжо не верш, а нейкі кіч. Слабыя таксама вершы «Апоўначы не спяць» і «Пара ўжо спаць». Бо як можна, «спаць на беларускім слове сенажаць». У вершы «На папасе» штучна нацягнутая метафара «горы нясоленай атавы».

У многіх творах Чыквіна адсутнічае меладыйнасць, уласцівая вершам, гіне рытм, выступаюць фальшывыя, штукаваныя метафары. І з гэтымі недахопамі паэт павінен змагацца.

Зборнік «Іду» — гэта першая ластаўка Івана Чыквіна. А адна ластаўка вясны не чыніць. Жадаю паэту новых вестуноў, з заўсёды маладой і прыгожай, сонечнай краіны — Паэзіі.

Ул. Гайдук

ЧЫТАЙЦЕ і РАСПАЎСЮДЖВАЙЦЕ «НІВУ»!

ПАМЯЦІ АЛЯКСАНДРА ВАЛКАВЫЦКАГА

(ДА 25-ГОДДЗЯ ТРАГІЧНАЙ СМЕРЦІ)

Аляксандр Валкавыцкі нарадзіўся ў 1895 годзе ў вёсцы Забалотчына Ваўкавыскага (цяпер Гайнаўскага) павета ў малазямельнай сялянскай сям'і. Бацькі Аляксандра, нягледзячы на іх цяжкое сацыяльнае і эканамічнае становішча (гаспадарылі яны на невялікім — 1,5 га — участку ворнай зямлі), імкнуліся ў меру сваіх скромных магчымасцей запэўніць сыну неабходную адукацыю. У 1902 годзе пасылаюць яны сямігадовага хлопчыка вучыцца ў існаваўшую ў той час у суседняй Нараўцы рускую народную школу.

Пасля заканчэння школы ў Нараўцы, Аляксандр Валкавыцкі паступае ў Гарадское вучылішча ў Свіслачы, якое закончыў незадоўга перад першай сусветнай вайной. У час прабывання ў Свіслацкім вучылішчы паступова развіваецца ў Аляксандра зацікаўленасць працай на ніве народнай асветы. Немалы ўплыў на гэта мелі тагачасныя настаўніцкія традыцыі Свіслачы. Тут меналвіта існавала арганізаваная яшчэ ў 1876 годзе Настаўніцкая семінарыя, якая на працягу некалькіх дзесяткаў год сваёй дзейнасці адыграла істотную ролю ў пашырэнні народнай асветы на Гродзеншчыне і Беласточчыне, выпускаючы значную колькасць настаўнікаў для пачатковых школ. Дарэчы, прафесія настаўніка была ва ўмовах царскага рэжыму параўнальна найбольш даступнай формай грамадскага авансу для беларускай сялянскай моладзі.

Ужо пасля адступлення рускіх войск, восенню 1916 года арганізуецца ў Свіслачы першая ў гісторыі нашай нацыянальнай асветы Беларуская настаўніцкая семінарыя, якая рыхтуе педагагічныя кадры для ўзнікаючых у гады сусветнай вайны беларускіх школ. Разам з сябрамі і сяброўкамі з Беласточчыны паступае ў гэтую семінарыю і Аляксандр Валкавыцкі. Тут на працягу васьмімесячнага курса атрымоўвае ён неабходную педагагічную падрыхтоўку, пасля чаго назначаецца настаўнікам беларускай народнай школы ў вёсцы Прыкалесь Ваўкавыскага павета. У гэтай школе працуе ён да 1919 года — да часу яе закрыцця польскімі ўладамі.

У гады буржуазнай Польшчы Аляксандр Валкавыцкі дзеліць лёс шматлікіх беларускіх настаўнікаў, якія былі пазбаўлены магчымасці працаваць на ніве роднай асветы. У такіх умовах, у першыя пасляваенныя гады працуе ён на гаспадарцы, а ад 1926 года — у якасці бракёра ў лясным ведамстве Белавежскай пушчы.

Аднаўленне і развіццё беларускага школьніцтва на Беласточчыне ў гады савецкай улады (1939—1941) адкрывае перад Аляксандрам Валкавыцкім магчымасць вярнуцца да любімай прафесіі настаўніка. Восенню 1939 года назначаецца ён кіраўніком беларускай пачатковай школы ў вёсцы Масева Гайнаўскага раёна, у якой працуе да нямецкай акупацыі. Адначасова паглыбляе ён свае настаўніцкія кваліфікацыі на педагагічных курсах.

Нямецкая акупацыя на Беласточчыне спыняе на цэлыя два гады педагагічную дзейнасць Аляксандра Валкавыцкага. У жніўні 1941 года немцы, праводзячы прафілактычную акцыю забеспячэння перад дзейнасцю партызан, паляць і разбураюць шматлікія вёскі ў раёне Белавежскай пушчы. У гэты час ідзе з дымам таксама вёска Масева, пасля чаго А. Валкавыцкі з сям'ёй эвакууецца ў вёску Козлікі Беластоцкага павета. Аднак праз некалькі месяцаў вяртаецца ён зноў у родныя мясціны. У 1942 годзе пачынае працу на шкіпінарным заводзе ў Скупаве, а пасля яго знішчэння партызанамі, пераязджае ў Нараўку. Летам 1943 года, калі пад уплывам ваенных няўдач на ўсходнім фронце акупацыйныя ўлады Беластоцкай акругі крыху лібералізавалі свае ранейшыя адносіны да беларускага школьніцтва, Аляксандр Валкавыцкі разам з іншымі мясцовымі настаўнікамі арганізуе беларускую пачатковую школу ў Нараўцы, у якой працуе на працягу 1943/44 школьнага года.

Пасля вызвалення Беласточчыны ад гітлераўскіх акупантаў, Аляксандр Валкавыцкі стае ў першыя рады барацьбітоў за ўмацаванне маладой народнай улады. У хуткім часе ўступае ён у Польскую рабочую партыю і працягвае працу ў нараўкаўскай школе, дзе з'яўляецца выкладчыкам беларускай мовы.

Дзейнасць Аляксандра Валкавыцкага была соллю ў вачах рэакцыйнага падполля, якое актывізавалася на Беласточчыне неўзабаве пасля адыходу на фронт размешчаных тут злучэнняў Чырвонай Арміі. 17 красавіка 1945 года гіне ён у Нараўцы ад кулі злачынцаў з брыгады АК «Лупашкі». Разам з ім загінулі нараўкаўскія актывісты — Іван Ляшчынскі, Пётр Кабац і Мікалай Леўша.

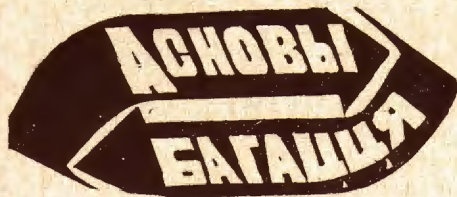
Так закончылася жыццё настаўніка — патрыёта Аляксандра Валкавыцкага, неразлучна звязанае з імкненнем служыць справе асветы свайго народа. Было яно ўвасабленнем усёй гісторыі беларускага школьніцтва на Беласточчыне ў перыяд да перамогі народна-дэмакратычнага ладу.

Юры Туронак

Саламянкі з Бельскага павета (з выстаўкі народнай творчасці Беласточчыны ў беластоцкім музеі).

Фота Цаф — Сянько

Пачатак на стар. 1

Асновы багацця

зямля, і попел, і збожжа, і снег, і... усё іншае.

— З тых рук маё багацце.

— Але рукі ў кожнага гаспадара, аднак...

— Нічога надзвычайнага я не раблю. Пару год таму назад кантрактаваў я лён. Вось у 1968 годзе было ў мяне 2,25 гектара закантрактаванага ільну. Калі я яго сабраў і даставіў на скупачны пункт у Сухаволю, калі разлічыўся за ўгнаенні і за насенне — засталося ў мяне на руках 39 тысяч злотых.

Трымаю пародзістую кабылу. Што другі год маю ад'яе жарабя. Падхаваўшы яго, дастаю ў продажы да 15 тысяч зл. Кожны год здаю на скупачны пункт 5—6 штук парсюкоў, трымаю 8 штук рагатай жывёлы.

Пра збожжа таксама не забываю, асабліва цяпер, калі з нашага раёна вывелі кантрактацыю ільну. Дык кантрактую зараз амаль 2,5 гектара пшаніцы і жыта. Такім чынам, дастаўляю дзяржаве нейкіх 25 цэнтнераў збожжа, а часам, як пашанцуе, дык і больш.

Вось крыніцы майго прыбытку. Як самі бачыце, нічога тут няма цудоўнага. Мае залатоўкі пахнуць потам.

— Вы гаварылі пра супольнае дзеянне...

— Праяўляецца яно перш за ўсё ў арганізацыі нашай цяжкай працы. Для прыкладу возьмем штучныя ўгнаенні. У нас, у Ольшы, у сярэднім прыпадае па 70 кг хімічна чыстага рэчыва на адзін гектар, а я сам высяваю ў два разы больш. Пералічыце, калі ласка, усё гэта на 50-кілаграмовыя мяшкі і ўявіце сабе, колькі трэба сілы, каб усё гэта даставіць са складаў на панадворак і ў поле. Дык мы ўжо некалькі год арганізуем калектыўныя пастаўкі. Састаўляем дакладны спісак, што каму, дагазарваемся з ГС-ам, пасылаем свае гурткоўскія трактары і маем адразу на цэлы сезон штучныя ўгнаенні ў сябе на панадворку. Таксама супольна афармляем усе іншыя справы, якія датычаць цэлай вёскі. Прыходзіцца нам усё гэта тым лягчэй, што кожны сход сялян нашай вёскі адначасова з'яўляецца сходам гуртка ЗСЛь і сельскагаспадарчага гуртка.

М. НУРЭЦКІ

Пачатак на стар. 1

ТАМ, ДЗЕ ДОКТАР БЯЗРАДНЫ

ны яго прывесці на месца лячэння міліцыянер. Але як гэта зрабіць? П'яніца, як п'яніца: або няма яго ў хаце, або калі ёсць, дык п'яны да непрытомнасці. А п'янага лячыць ад п'янства нельга.

Такім чынам, выкінутыя з нармальных каляін жыцця п'яніцы становяцца сапраўднай грамадскай праблемай. Іх колькасць не змяншаецца, а павялічваецца. У 1969 годзе ў беластоцкай выцверазілаўцы пабывала 6243 асобы, з чаго 2801 асоба па 3 і больш разоў. 2048 асоб, якія ў мінулым годзе наведалі выцверазілаўку, нідзе не працуе і не мае аніякай прафесіі. Успамянутая грамадска-лекарская камісія да спраў прымусовага супрацьалкагольнага лячэння разгледзела ад 1961 года 1366 заяў. На прымусовае лячэнне накіравана 673 асобы. З гэтага ліку сяк-так лечыцца толькі 30 асоб. Іншыя смяюцца з пастановы камісіі.

Сеймовая пастанова аб барацьбе з алкагалізмам абавязвае ўсе ваяводскія ўлады да арганізавання на тэрыторыі сваіх ваяводстваў устаноў закрытага лячэння алкаголікаў. Ваяводская рада народовая прыняла пастанову аб пабудове такой установы яшчэ ў 1962 годзе. І на гэтым, уласна кажучы, усё закончылася. Не зроблена дагэтуль нічога для ажыццяўлення пастановы. І не таму, што на будову няма грошай. Грошы ёсць — з даплат, якія плоцяцца за гарэлку. Але проста справа гэтая здаецца камусьці мала важнай — і ўсё.

Праўда, у шпіталі для нервова і псіхічна хворых у Харошчы ёсць невялікае аддзяленне супрацьалкагольнага лячэння. Грамадска-лекарская камісія можа кіраваць сюды не больш як 3—5 асоб у год. А ў адным толькі Беластоку жыве зараз каля 3000 асоб, якія ў той ці іншай форме патрабавалі б супрацьалкагольнага лячэння.

Ул. Паўлючук

Варта купіць красавіцкі нумар беластоцкага месячніка «Кантрасты», які ўжо паявіўся ў кіёсках «Руху». Прыносіць ён шмат цікавых матэрыялаў, а сярод іх: падборку выказванняў У. І. Леніна на тэму культуры і мастацтва; артыкул З. Каштылы аб удзеле польскага войска ў змаганнях з фашысцкімі захопнікамі на розных франтах II сусветнай вайны; артыкул М. Сухажэбрскага «Рэкорды і міфы», у якім аўтар на канкрэтных прыкладах з вёсак Беластоцкага ваяводства даказвае, што рэкордныя ўраджаі магчымы не толькі ў Даніі і Галандыі, што гаспадары Беласточчыны таксама патрапяць дасягаць па 30—40 цэнтнераў збожжа з аднаго га.

У гэтым жа нумары «Кантрасты» аддалі дзве старонкі друку нашаму рэдакцыйнаму сябру, Сакрату Яновічу. З нагоды прыняцця яго ў члены Саюза польскіх пісьменнікаў «Кантрасты» ўзялі ад яго інтэрв'ю і друкуюць падборку яго твораў.

У польскай літаратуры пачынае пладаносіць «райская» тэма. Пасля аповесці М. Шулецкай вось у «Кантрастах» паявілася апавяданне «Скарга» Мечыслава Альбромскага, які таксама сягнуў да фактаў з трагедыі ў вёсцы Райск. Апавяданне яго заваявала спецыяльную ўзнагароду старшыні прэзідыума ВРН у Беластоку за мясцовую тэму.

І ўрэшце варта адзначыць, што ў гэтым нумары «Кантрастаў» знойдзем артыкул пра Ігната Грыневіцкага, ураджэнца вёскі Грыневічы Вялікія ў Бельскім павеце, які 13 сакавіка 1881 года з бомбай у руках кінуўся на цара і загінуў разам з смяротна параненым царом.

(вр)

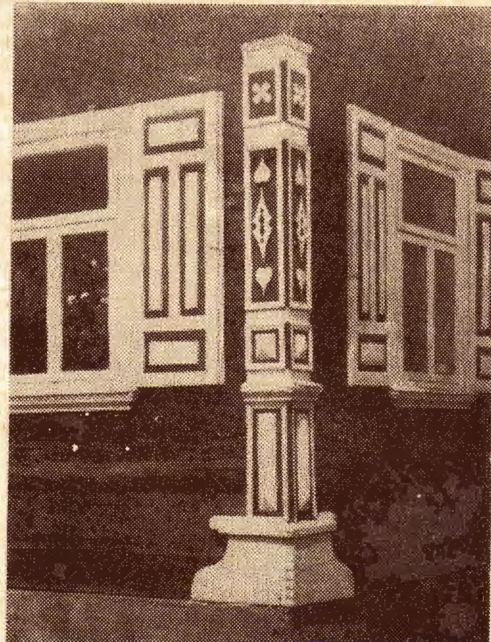
ЗНЕШНЯЕ ЎПРЫГОЖВАННЕ ХАТ ПАЎДНЁВАГА ЎСХОДУ БЕЛАСТОЧЧЫНЫ

◆ ВУГАЛ ◆

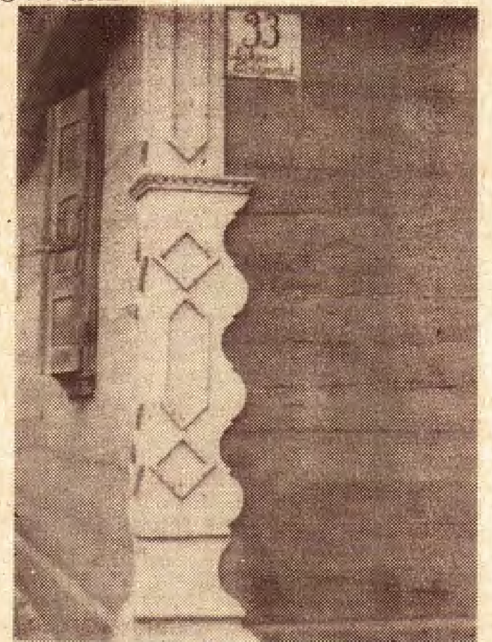
Вугал — найшырэй распаўсюджаны элемент архітэктурнай народнай разьбы паўднёвага ўсходу Беластоцкага ваяводства. Каля 70% хат, пабудаваных пасля I сусветнай вайны, мае вуглы, ашаляваныя і ўпрыгожаныя разьбой. На звыш 300 выкананых здымкаў — 102 прысвечаны ўпрыгожанням вуглоў. Шматлікія даследчыкі матэрыяльнай культуры ПНР сцвярджаюць, што мясцовая мастацкая шалёўка вугла належыць да з'яў, характэрных толькі для гэтай часткі тэрыторыі нашай краіны. З'ява гэта не адізалявана ад уплываў суседзяў. Параўноўваючы способы ўпрыгожвання вуглоў, напрыклад, усходніх славян, знойдзем многа агульнага. Уплыў гэтых культур тут несумненны. Трэба аднак заўважыць, што пасобныя элементы перапрацаваны і дастасаваны да мясцовага будаўніцтва і эстэтычных запатрабаванняў насельніцтва.

На апісваемай тэрыторыі амаль зусім не выступае, напрыклад, у пабудовах хат і іншых гаспадарскіх пабудовах так званы просты (рускі) вугал. Гэты спосаб спалучэння бярвенняў — круглякоў адышоў разам з курнымі хатамі.

Зараз дамінуе вугал гладкі, часта называны насельніцтвам: французскі, нямецкі і г.д. Такі вугал патрабуе забеспячэння ад гніцця, а гэта выконвалася пры дапамозе шалёўкі. Сустракаюцца яшчэ хаты, пабудаваныя ў міжваенны перыяд, вуглы якіх часова ашаляваныя абыякавай дошкай. Але большасць хат мае на вуглах цудоўную разьбу, хіба — найпрыгажэйшую з дагэтуль вядомых сярод усіх славянскіх народаў. Упрыгожванне вуглоў, як з'ява сапраўднага мастацтва, паявілася каля ста год таму назад, паступова ўдасканальвалася і дасягнула найвышэйшага ўзроўню каля паловы нашага стагоддзя. Вуглы ацалелых хат, пабудаваных яшчэ перад I сусветнай вайной маюць даволі простую разьбу. (Увогуле лік такіх хат склаў усяго 8% нашых здымкаў).

Хата Аляксея Мікалаюка з вёскі Канюкі, Бельскага павета.

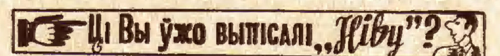

Вугал хаты Лук'яна Нічыпарука з вёскі Зубава, Бельскага павета (1904 г.)

Вугал хаты Карпа Гаданчука з вёскі Снежкі, Бельскага павета, выкананы ў 1903 г., мае на адным баку шалёўкі выпілаваныя паўкруглыя зубчыкі. Шалёўка вугла хаты Аляксандра Дмітрука з вёскі Краснавесь таго ж павета мае яшчэ падвугольнік і дажджавік. На некаторых даваенных шалёўках паяўляюцца невялікія фігуркі і папярэчныя ліштвы панабіваныя цвікамі. (Васіль Салавянюк — вёска Трасцянка, Гайнаўскага пав. — 1908 г.), або нейкія неэстэтычна, рэдка размешчаныя геаметрычныя фігуры. Іншая шалёўка вуглоў таго ж перыяду выконвалася з гарызантальна замацаваных кароткіх філянговых дошак (адпадаў). Заканчэнні гэтых дошак адпаведна абрэзваліся, і дзякуючы гэтаму атрымліваліся ўзоры. Як прыклад прыгожай шалёўкі вугла да I сусветнай вайны (1904 г.), якая захавала многа характэрных тагачасных элементаў, змяшчаецца фотаздымак вугла хаты Лук'яна Нічыпарука з вёскі Зубава, Бельскага павета. На шалёўцы паяўляюцца ліштвы. Укладваліся яны ў форме геаметрычных фігур. У цэлым аднак была гэта яшчэ даволі прымітыўная кампазіцыя.

Развіццё мастацкага ўпрыгожвання вуглоў наступае ў міжваенны і пасляваенны перыяды. У гэты час цеслі паўднёвых паветаў (Бельскага, Гайнаўскага і Сямяціцкага) выпрацавалі ўласны стыль упрыгожвання вуглоў. З увагі на своеасаблівую прывычку мясцовага насельніцтва да ўкладвання падрубаў, таўсцейшых на 5—6 см ад сцен хаты, узнікла неабходнасць шалявання іх падвугольнікамі розных форм і пакрывання дажджавікамі. Гэты неадзоўны элемент шалёўкі вугла ўтварае быццам яе падставу (гл. фотаздымак вугла хаты А. Мікалаюка). Апошняя частка вугла шалюецца вылётнымі дошкамі, якія шчыльна замацоўваюцца да сцяны і дажджавіка. Шалёўкі гэтыя служаць падложжам, на якім укладваецца разьба.

Ул. Юзвюк

ПАСЛЯ ПЛЕНУМА ПК ПАРП У ГАЙНАЎЦЫ

УМОВЫ АКТЫВІЗАЦЫІ ГАЙНАЎСКІХ ЖАНЧЫН

Усё, што можна сказаць аб «справе жанчын», з'яўляецца часткай спраў усёй грамадскасці, тут існуе аднак нейкая спецыфіка, якая вынікае з асаблівай ролі жанчын у сямейным жыцці, роля дастаткова важная, каб гэтымі справамі займацца асобна.

Гэтыя прадпасылкі былі прычынай таго, што на апошнім пленарным пасяджэнні Павятовага камітэта ПАРП у Гайнаўцы шмат дыскутавалася над напрамкамі далейшага развіцця палітычнай і грамадска-прафесіянальнай актыўнасці жанчын Гайнаўшчыны.

ЗДАБЫТАЯ ПАЗІЦЫЯ

У дзяржаўным сектары гаспадаркі павета працуе больш 3 тысяч жанчын, у тым ліку больш 700 — у прамысловасці. Найбольшай колькасці жанчын (амаль 400) зможа даць працу ў бліжэйшыя гады гайнаўская прамысловасць. Працу атрымаюць перш за ўсё тыя жанчыны, якія атрымаюць прафесію мэбляра, токара, электрыка, набудуць розныя спецыяльнасці ў будаўніцтве і транспарце. Зразумела, што застанецца яшчэ даволі многа месц у іншых галінах гаспадаркі, між іншым, на пунктах паслуговых, павялічваюцца таксама магчымасці атрымання саматужнай працы. Аднак перш за ўсё патрэбныя будуць кваліфікаваныя работніцы.

Дагэтуль, на жаль, да спамянутых прафесій падрыхтоўваецца нямнога дзяўчат. Таму неабходна змяніць у адпаведным напрамку сістэму прафесіянальнага школьніцтва. У гэтым годзе можна заўважыць ужо першыя змены. Так, напрыклад, у ЗСЗ (засаднічай школе завадовай) у Гайнаўцы, куды раней прымалі толькі хлопцаў, прынята 26 дзяўчат. У цэнтры прафесіянальнага ўдасканальвання ў Чаромсе пачало вучыцца 80 дзяўчат. Была звернута таксама ўвага на дзяўчат пры наборы ў некаторыя школы, якія існуюць пры прадпрыемствах. Усяго гэтага аднак станоўча замала ў параўнанні з патрэбамі гаспадаркі.

Высокай з'яўляецца прафесіянальная актыўнасць вясковых жанчын Гайнаўшчыны. Разам з адплывам мужчын на работу па-за сельскай гаспадаркай, жанчыны часта вырашаюць аб развіцці паасобных гаспадарак. На працы жанчын абапіраюцца цэлыя галіны сельскай гаспадаркі, як, напрыклад, гародніцтва, жывёлагадоўля (асабліва птушкагадоўля), прадукцыя малака, вырошчванне прамысловых раслін.

Аб ролі жанчын у агульным развіцці сельскагаспадарчай прадукцыі павета сведчыць найлепш наступны прыклад: у 1968 г. гайнаўская вёска за прадукцыю малака атрымала 42 млн. зл., за птушак і яечкі — 20 млн. зл., а за жывец — 67 млн. зл.. У суме за прадукты, пры прадукцыі якіх асноўную ролю адыгрываюць жанчыны, было атрымана 129 млн. зл.; увесь жа даход гайнаўскай вёскі, атрыманы за продаж галоўных сельскагаспадарчых культур, склаў 163 млн. зл.

Прафесіянальнае ўдасканальванне вясковых жанчын, іх актывізацыя, з'яўляецца такой самай гаспадарчай неабходнасцю, як і жанчын, працуючых па-за сельскай гаспадаркай. І сярод вясковых жанчын неабходна пашыраць асвету і культуру, неабходна абуджаць іх грамадскую і палітычную актыўнасць.

АРГАНІЗАЦЫЯ СЯМЕЙНАГА ЖЫЦЦЯ

Як у горадзе, так і на вёсцы трэба эканоміць час жанчыны, аслабаніць іх ад найцяжэйшых і найбольш працахлонных заняткаў, арганізаваць апеку над дзяцьмі, каб магла яна спакойна заняцца прафесіянальнай працай, каб магла знайсці час на вучобу і павышэнне кваліфікацыі, на ўдзел у грамадскім і палітычным жыцці.

У час пленума многа было зроблена заўваг у адрас дырэктараў, майстраў, якія неахвотна прымаюць жанчын на работу. Не раз у выступленнях на падставе прыкладаў падкрэслівалася, што жанчына часта лепш і больш дакладна выконвае сваю работу, чым мужчына.

Чаму ж тады так неахвотна прымаюць жанчын на работу? Здаецца, што справа тут не ў закаранелых традыцыйных поглядах адміністрацыі прадпрыемства, таксама не ў мацярынскіх водпусках, якімі жанчына карыстаецца ў асноўным 2—3 разы на працягу доўгіх год прафесіянальнай працы. Найбольшыя клопаты аднак з звальненнямі, у якіх немагчыма адмовіць, а якія выкліканы дрэннай арганізацыяй сямейнага жыцця, выкліканай у сваю чаргу дрэннай арганізацыяй грамадскага жыцця.

Ад 1960 года не прыбыло ў павеце аніводных ясляў (жлобкаў). Тыя, што існуюць, маюць усяго 60 месц (у сакавіку будуць аддадзены да ўжытку гарадскія яслі, на 100 месц). У той жа час пачало працаваць 430 жанчын, амаль 120 з іх мае дзяцей да трох год. Толькі 70% дзяцей у дашкольным ўзросце апынулася ў дзіцячых садах (прадшколлях). Замала ёсць школьных святліц, асабліва такіх, дзе дзеці маглі б з'есці і атрымаць адпаведную педагагічную апеку.

Ці ж могуць тады маткі ісці спакойна на работу, калі не ўдасца знайсці ней-

ГНЯЗДО ПАТРЭБНЫХ КАДРАЎ

Роля Малочнага тэхнікума ў Беластоку выключная. Роля гэта выключная не толькі таму, што такіх школ у Польшчы ўсяго тры, а ў іх ліку адна ў нас, у Беластоку. Выключнасць яго ролі сярод іншых сярэдніх школ Беластока бачу, перш за ўсё, у сувязі з перспектывай нашага ваяводства, як жывёлагадоўчага рэзервуара Польшчы — побач Ольштынскага ваяводства і Памор'я. Мы — канцавіна паўночнай зялёнай смугі Польшчы.

Малочная гаспадарка на Беласточчыне за апошнія гады зрабіла вялікі крок наперад і па сваёй якасці прадуктаў выйшла на першае месца ў краіне. Значная колькасць гэтых прадуктаў мае экспартную вартасць, недасягальны іншым знак «ку».

Калі ідзеш да прыгожага будынка Малочнага тэхнікума ля Жаўткоўскай шашы, дык прыгожасць яго знешняга выгляду здаецца сімвалічным прызнаннем значэння, выключнага значэння гэтай школы для нашай гаспадаркі. Значэнне, якое можна параўнаць толькі са значэннем Сельскагаспадарчага тэхнікума ў Дайлідах, у прыгожым палацовым парку. У школе настрой спакою, ладу і чысціні. Не відаць шкалярскага балагану, тыповага ў школах непрафесіянальнага профілю, дзе моладзь думае брацца за працу толькі пасля заканчэння вышэйшых варшаўскіх школ. Гэта атмасфера ўраўнаважанасці, мабыць, яшчэ і ад таго, што тут пераважна вясковая моладзь, хаця ў апошнія гады заўважаецца значны прыплыў і гарадскога элемента. Зараз вучыцца тут амаль семсот вучняў. Сёлета каля 150 з іх закончыць тэхнікум, і прыблізна трэцяя частка знойдзе працу на Беласточчыне. Па выпускнікоў прыязджаюць прадстаўнікі малачарняў па Паморʼі, у Ольштынскім ваяводстве, Варшаўскім. Запатрабаванне на кваліфікаваныя кадры. Гэтае запатрабаванне будзе нарастаць і ў нас. Існуючыя малачарні даўно ўжо замалыя, не адпавядаюць падажы малака. Малачарні ці ў Бельску, ці ў Гайнаўцы, ці ў Саколцы, фактычна топяцца ў малацэ падчас летніх месяцаў. Неабходна разбудоўваць іх. Можа быць так, як у Келецкім ваяводстве, дзе бывала, пастаўкі малака былі такія вялікія, што малачарні не мелі куды падзець яго — і ўстрымлівалі закуп малака ад гаспадароў. Устрымлівалі на два-тры дні. Але гэта не выйсце з гаспадарчай сітуацыі, сітуацыі нарастання вытворчасці, а не яе змяншэння.

Дырэктар Беластоцкага малочнага тэхнікума, мгр Уладзімір Саўко, добрай думкі аб перспектывах сваёй школы. Зрэшты працэс навучання тут здаецца ўзорным наогул: кожны вучань знаходзіцца пад кантролем з боку настаўнікаў і бацькоўскага актыву, пазаўрочныя заняткі такія, якіх пазайздросціла б не адна сярэдняя школа, хаця б фільм-клуба «Х муза». Багатая асабовасць кіраўніка школы, дырэктара Саўко, ягонае ўменне падабраць таленавіты выкладчыцкі калектыў, пакідае выразны адбітак на добым навучальным і выхаваўчым узроўні школы. Гаворачы аб выхаваўчым настроі меў я на ўвазе перш за ўсё зацікаўленне, якое тут выклікана ў вучняў да роднай зямлі беластоцкай, да яе традыцый, да працы на яе карысць. Старая мудрасць гаворыць: той, хто не пакахаў кута свайго роднага, не пакахае і Айчыны сваёй.

Малочны тэхнікум носіць імя Валерыя Урублеўскага, героя Парыжскай Камуны, але і героя зямлі нашай.

(С. Я.)

Малочны тэхнікум ля Жаўткоўскай шашы, 28.

У камісіі асветы ГП БГКТ

ШЫРОКІ РАЗМАХ

Нядаўна адбылося другое пасяджэнне камісіі асветы Галоўнага праўлення БГКТ. Камісія, згодна з апрацаваным планам, займалася некалькімі праблемамі беларускага школьніцтва ў Польшчы.

На пасяджэнні разглядалася справа ролі БГКТ і яго праўленняў у галіне павелічэння колькасці дзяцей, якія навучаюцца беларускай мове. Члены камісіі дайшлі да вываду, што аб узроўні навучання беларускай мове і аб тым, ці бацькі хочуць, ці не хочуць пасылаць дзіця на навучанне гэтай. мовы, у найбольшай меры вырашаюць настаўнікі, кіраўнікі школ. У сувязі з гэтым неабходна як Галоўнаму праўленню, так і аддзелам БГКТ шырэй заняцца праблематыкай працы з настаўнікамі і бацькамі. Штатныя працаўнікі БГКТ ужо праводзяць сустрэчы з бацькамі ў школах, дзе праводзіцца выкладанне працы адносна навучання беларускай мове. Сходы такія даюць добрыя вынікі.

Камісія абмяркоўвала таксама справу супрацоўніцтва паміж Камэндай харугвы ЗГП і ГП БГКТ. Паклікала дзеячоў таварыства, якія прымуць удзел у размовах аб супрацоўніцтве паміж кіраўніцтвам абедзвюх арганізацый. Супрацоўніцтва абедзвюх арганізацый тым больш патрэбнае, што даўно яно відавочна ў паветах. Напрыклад, гайнаўскі гуфец ЗГП уключыўся актыўна ў збор экспанатаў для Этнаграфічнага беларускага музея. БГКТ са свайго боку ахвотна магло б абслугоўваць сваім аб'яздным кіно летнія лагеры гарцэраў, даваць свае рэгіянальныя калектывы. Паколькі гарцэрства адзначаецца спецыфікай працы, неабходным было б вызначыць дружыны ў некаторых школах для вядзення эксперыменту ў галіне распаўсюджвання беларускай праблематыкі ў гарцэрскай працы. Добрыя вынікі эксперыментаў можна было б тады распаўсюдзіць. Вельмі пажаданым было б, каб інструктары гарцэрства, працуючы ў беларускім асяроддзі, прысылалі свае прапановы адносна прадбачанага супрацоўніцтва між БГКТ і ЗГП.

Шырока дыскутавалі і аб арганізацыі школьных беларускіх курсаў. Вырашана, што традыцыя міжшкольных беларускіх конкурсаў будзе ў далейшым падтрымана і што арганізатарамі іх будуць Куратарыя школьнай акругі і ГП БГКТ. Крыху зменены будуць тэрміны конкурсаў. Міжшкольныя беларускія конкурсы будуць пачынацца ад верасня і працягвацца да красавіка — мая наступнага года. Камісія запрапанавала, каб IX міжшкольны беларускі конкурс меў тэму «Гісторыя і дзейнасць БГКТ». Справа на столькі актуальная, таму што ў 1971 годзе прыпадае 15-годдзе стварэння БГКТ. З гэтай нагоды таварыства плануе сустрэчу з найлепшымі ўдзельнікамі конкурсу ў Беластоку.

Апрача таго, у цякучым школьным годзе будзе арганізаваны дэкламатарскі конкурс для вучняў класаў I—IV. Конкурс гэты скончыцца на павятовых элімінацыях.

У справе абодвух конкурсаў будуць апрацаваны правілы, якія па меры магчымасці пастараемся апублікаваць. (ак.

кую няньку да дзіцяці сярод членаў сям'і або суседзяў?

А колькі дзён трэба прысвяціць таму, каб выстарацца для дзіцяці месца ў жлобку ці прадшколлі? Вядома ж, што гэтых «удзячных» функцый не выканае ніводзін муж і бацька за кошт змарнаванага дня працы.

А гэта ж толькі частка цяжкасцей і штодзённых клопатаў, з якімі змагаецца жанчына.

З ШКОДАЙ ДЛЯ РОЗНЫХ ГАЛІН ЖЫЦЦЯ

Прафесіянальную актывізацыю жанчын Гайнаўшчыны суправаджае ўсё большая грамадская і палітычная актыўнасць. Аднак, як зазначыў КП ПАРП, працэсы гэтыя адбываюцца занадта павольна, з шкодай для розных галін нашага жыцця.

У радах гайнаўскай партыйнай арганізацыі знаходзіцца ў сучасны момант 498 жанчын. У 1966 — 1969 гг. удзел жанчын у павятовай партыйнай арганізацыі ўзрос на 247 чалавек.

У 113 гуртках вясковых гаспадынь працуе 2,5 тыс. жанчын, у ЗМВ дзейнічае 1026 дзяўчат, 101 жанчына прымае ўдзел у працы рад нарадовых (у папярэдняй кадэнцыі 53).

Прыспяшаючы грамадска-палітычнае даспяванне жанчын, неабходна пашырыць выхаваўчую працу ў асяроддзі жанчын як з боку партыйных арганізацый, так і масавых жаночых арганізацый.

Кастусь Ляшчынскі

НЕМАГЧЫМАСЦЬ ЦІ АБЫЯКАВАСЦЬ?

Прайшло ўжо шмат часу, як вёска Студзіводы, ці як гавораць некаторыя, Сідаводы, стала кварталам горада Бельск Падляшскі. Горад прыняў гэтую вёсачку ў свае адміністрацыйныя рамкі з пэўнымі яе балячкамі. Адной з іх была вельмі кепская дарога. Дарога была настолькі дрэнная, што гандлёвыя ўлады пастанавілі ліквідаваць краму ў Студзіводах, бо «вясною або восенню немагчыма было давозіць тавары». Па такіх кепскіх дарогах толькі вясковы гандаль можа развозіць тавары. А гарадскі? — ні ў якім выпадку.

Студзіводскія мяшчане народ нецярплівы. Калі наладзілі дарогу, дык тады пачалі дамагацца, каб у іх квартале адкрылі краму са спажывецкімі таварамі (мука, цукар, хлеб, крупа і т.д.). Улады паабяцалі. Мала таго, справа пабудовы крамы ў Бельску-Студзіводах знайшла сваё месца нават у выбарчай праграме гарадскога камітэта Фронту адзінства народу. Працаўнікі адказных за пабудову крамы доўгі час пацяшалі, што крама не будуецца ў Студзіводах толькі таму, што архітэктары робяць вельмі сучасны і функцыянальны план аграмаднай крамы. Студзіводцы яшчэ больш пачалі радавацца фактам, што іх далучылі да горада.

На гэты раз радасць скончылася. Прайшло шмат часу, а крамы няма. Людзі пачалі спасылацца на выбарчую праграму. Ім адказалі, што ў бліжэйшай пяцігодцы студзіводцы новай крамы не будуць мець. Скрэслена з інвестыцыйнага плана, а гэтаму ўсяму «вінаваты ўлады цэнтральныя», бо яны абмежавалі інвестыцыйныя планы. Ну, і справа вырашана. Прынамсі так лічаць адпаведныя гандлёвыя ўлады Бельска.

А справа маецца так, што 280 жыхароў квартала Студзіводы мусіць карыстацца крамай, якая за два кіламетры. Сярод іх больш 80 працуе ў дзяржаўных установах і прадпрыемствах, а 50 вучыцца ў школах Бельска. У Студзіводах ёсць гаспадарскі тартак, куды прыязджае многа людзей, якія чакаюць выканання працы шмат часу.

Добра было б, каб адказныя за арганізацыю гандлю ў Бельскім павеце ведалі, што жыхарам Студзіводаў абсалютна не разыходзіцца пра сучасныя гандлёвыя павільёны. Хопіць ім хаця б звычайны спажывецкі кіёск з асноўнымі спажывецкімі таварамі. Тлумачэнне аддзела гандлю, што краму адкрыць можна толькі тады, калі студзіводцы знойдуць прыватную кватэру на краму — больш як утопія. Магчыма, што памяшканне можна было б атрымаць, калі б яго адступіў нехта з працаўнікоў гандлю, якія даюць такія парады студзіводцам. Але пакуль што на гэта не заносіцца.

Справу трэба хутка вырашыць. Лічым, што кварталу Студзіводы дапаможа Прэзідыум павятовай рады ў Бельску.

А. Л.

VII ВАЯВОДСКІ З'ЕЗД СД

Калі загаворыць хто аб Дэмакратычнай партыі, званай у скарачэнні СД, адразу ўзнікае шэраг праблем, звязаных з развіццём рамяства. Гэта невыпадковы збег думак таму, што менавіта СД у свой час даказала неабходнасць рамяства ў сацыялістычным будаўніцтве ў нашай краіне. Практыка пацвердзіла гэтую рацыю. Рамяство з'яўляецца той, здавалася б, неістотнай часткай вялікай машыны, без якой машына скрыгоча і траскаціць.

У арганізацыі СД Беластоцкага ваяводства дамінуе інтэлігенцыя, яе звыш семдзесят працэнтаў усіх членаў. Гэта прапорцыя неадпаведная да заданняў, якія ставіць сабе Дэмакратычная партыя. Перш за ўсё неабходна павялічыць у ёй удзел рамеснікаў, дробных вытворцаў матэрыяльных каштоўнасцей. Да СД належыць усяго дзесятая доля ўсіх рамеснікаў на Беласточчыне. У нашых умовах, спецыфічна беластоцкіх, рамеснае асяроддзе з'яўляецца заўважальным элементам горадастваральным, ажыўляючым гаспадарчае жыццё. Значэнне яго ў ажыўленні мястэчак і гарадскіх пасёлкаў цяжка пераацаніць.

Варта прытым ведаць, што палову паслуг насельніцтву Польшчы дае рамяство, прыватная рамесная ініцыятыва. Працэнт гэты на Беласточчыне, бадай, яшчэ большы.

Арганізацыі СД дзейнічаюць, пераважна, у вялікіх і сярэднік гарадскіх цэнтрах нашага ваяводства. Рэдка сягаюць яны ў месточковыя закавулкі. І гэта, вядома, мінус. Не ад сёння гавораць аб вельмі моцна наспелай патрэбе ажыўлення малых мястэчак. Такія тыпова рамесныя мястэчкі, як Крынкі, Міхалова, Кузніца, мала ведаюць пра СД або і нічога не ведаюць. У глухой правінцыі нярэдка бушуе бюракратычная самаволя, тармазяць развіццё рамяства ўсялякія бюровыя баязліўцы, якія пільнуюцца толькі сваёй кашулі, сзайго цёплага месца.

На тэрыторыі Беластоцкага ваяводства існуе 120 гурткоў Дэмакратычнай партыі, да якіх належыць каля трох тысяч асоб. Трэцяя іх частка — гэта маладыя людзі, да 35 год.

У апошні час наглядаецца значны прыплыў інжынерна-тэхнічных работнікаў у шэрагі СД. З якіх прафесіянальных груп выводзіцца большасць членаў Дэмакратычнай партыі? З настаўніцтва, работнікаў службы аховы здароўя, тэхнічных спецыяльнасцей, юрыстаў, работнікаў культуры, работнікаў апарата дзяржаўнай адміністрацыі, грамадскіх арганізацый, гандлю, урэшце з асяроддзя рамеснікаў. Дэмакратычная партыя фармуе грамадска-палітычную свядомасць і прадстаўляе інтарэсы гэтых усіх асяроддзяў з пазіцыі заданняў, якія пастаўлены перад імі ў працэсе сацыялістычнага будаўніцтва ў Польшчы. СД з'яўляецца самастойнай немарксісцкай палітычнай партыяй, якая прымае актыўны ўдзел у будаўніцтве сацыялізма ў Польшчы ў цесным ідэйна-палітычным саюзе з Польскай аб'яднанай рабочай партыяй і Аб'яднанай народнай партыяй (ЗСЛь). Прызнае яна кіраўнічую ролю ПАРП ва ўсіх галінах.

У радах нарадовых Беластоцкага ваяводства знаходзіцца 165 членаў Дэмакратычнай партыі ў якасці не толькі радных, але часта на кіраўнічых пасадах. У некаторых галінах культурнай дзейнасці члены СД адыгрываюць рашаючую ролю. З іх асяроддзя выйшлі ініцыятывы арганізацыі рэгіянальных таварыстваў культуры, музеяў, хораў і т.п. Надта актыўны гурток СД існуе ў Гайнаўцы, які карыстаецца правамі павятовага камітэта гэтай партыі. Гайнаўскія партыйныя сябры шмат дыскутуюць аб патрэбе шырэйшага, чым дагэтуль, зацікаўлення партыі справамі местачковых Кляшчэляў, Нарвы, Нараўкі, Белавежы.

Дэмакратычная партыя — гэта яшчэ адна крыніца энергіі і натхнення, якую можна выкарыстаць дзеля дабра Айчыны. Слабасць дзейнасці Дэмакратычнай партыі ў нашых мястэчках вынікае з адсутнасці традыцый гэтага руху ў беларусаў.

(С. Я.)

КУТОК ГАСПАДЫНІ
ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

Калі хто хоча, каб жалудак адпачыў, калі хто хоча надорага, але смачна паесці — павінен зрабіць

КАПЫТКІ

Патрава гэтая ў нас наогул добра вядомая, і многія гаспадыні робяць яе вельмі часта.

Падставовымі складнікамі капытак з'яўляюцца бульба і мука. Цеста на капыткі робім наступным чынам: 1 кг зваранай бульбы прапускаем праз машынку, дадаем да яе 2 шклянкі мукі, 2 яечкі і лыжку масла ці маргарына, солім крыху і замешваем цеста, каб было гладкае. З цеста качаем доўгія валікі дыяметрам у 2 см, а пасля кроім гэтыя валікі ўпоперак і крыху наўкос. Кладзем атрыманыя капыткі на пасоленую ваду (калі яна закіпіць) і варым усяго 5—6 мінут. Пасля гэтага адцэджваем і паліваем тлушчам разам з скваркамі.

Трэба толькі памятаць, што падрыхтаваныя да варкі капыткі не павінны ляжаць задоўга, бо цеста зробіцца рэдкае і нясмачнае. Трэба, такім чынам, зварыць капыткі як найхутчэй.

Паданы спосаб падрыхтоўкі капытак — найпрасцейшы. Такія капыткі падаюць звычайна да смажанага ці тушанага мяса, хоць можна наесціся і імі самімі.

З капытковага цеста можна зрабіць аднак і больш цікавыя рэчы; напрыклад:

1) Да вышэй апісанага цеста дадаем або 0,25 кг змеленай на машынцы каўбасы, або 0,25 свежага сыра ці тварагу. Такія капыткі смажаць на тлушчы, а не вараць.

2) З атрыманага цеста робім круглыя галушкі (кнэдлі), фаршыраваныя а) змеленым вараным мясам з перасмажанай цыбуляй; б) змеленай каўбасой і свежай цыбуляй, в) паштэтовай каўбасой, перасмажанай з цыбуляй, перцам і майранкам, 2) белым сырам, расцертым з цыбуляй, соллю і папрыкай; д) капустай, тушанай з грыбамі. Зварыўшы гэткія галушкі (кнэдлі), абсмажваем іх на гарачым тлушчы і падаем з салатамі.

3) Да цеста дадаем паўшклянкі сцертай булкі (молатых сухароў), падсмажаную ў лыжцы тлушчу цыбулю, соль і перац. Цяпер робім з цеста таўсцейшы валік, чым на звычайныя капыткі, кроім яго ўпоперак на 1,5-сантыметровыя кавалкі, абмочваем кожны ў яйцо і муку і смажым на тлушчы. Падаем з вострымі соўсамі, або да салатаў.

4) Можна зрабіць з капытковага цеста «бабку». Цеста ўкладваем пластамі ў каструлі (змазанай тлушчам і пасыпанай сухарамі), перакладаючы яго рознымі фаршамі паводле свайго густу: а) з змеленага варанага мяса з падсмажанай цыбуляй, б) з вяндзонай рыбы і цыбулі, в) з тушанай капусты з грыбамі. Апошні пласт павінен быць з цеста, якое трэба змазаць яйцом. Пячэм «бабку» каля гадзіны ў духоўцы. Падаем бабку з вострым соусам і салатам.

Гаспадыня

ДЗІЦЯ І 25 ДАРОСЛЫХ

Фленсбург: З 25 шахматыстамі, кажучы зусім нядрэннымі, 9-гадовая Юта Гемпель разыграла г.зв. шахматную сімультанку. Выйграла з усімі. Паміж хадамі знайшла яшчэ час патуляць з лялькай. Шахматныя эксперты прадказваюць ёй вялікую славу.

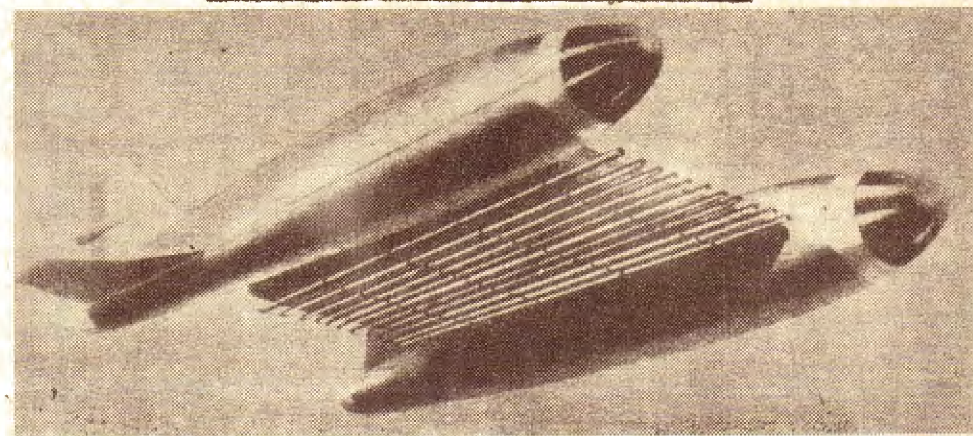

ЗАВОБЛАЧНАЯ КАНЦЫЛЯРЫЯ-ГІГАНТ

Для перадолення зямельнага голаду архітэктары прапануюць выкарыстоўваць завоблачныя вышыні і неабсяжныя воды акіянаў. Амерыканскі архітэктар Франк Лойд Рай распрацаваў праект дзесяці 528-паверхавых адміністрацыйных будынкаў замест усіх службовых дамоў, што знаходзяцца ў цэнтры Нью-Йорка. Такія будынкі на жалезабетонных фундаментах, глыбінёй у сто метраў, узняліся б у завоблачную вышыню больш як на 1600 метраў.

У кожным будынку, разлічаным на 130 тысяч чыноўнікаў, прадугледжаны свая атамная электрастанцыя, сталовыя і буфеты-аўтаматы. Пяцьдзесят шэсць ліфтаў на атамнай энергіі з хуткасцю 200 кіламетраў у гадзіну забяспечаць міжпавярховыя зносіны. Першыя пяць паверхаў прызначаны пад аўтаматычныя таражы на пяцьдзесят тысяч аўтамабіляў кожны. Свая атамная электрастанцыя ў будынку можа многім здацца фантазіяй аўтара праекта. Але асобная атамная ўстаноўка, у асобным будынку, у Нью-Йорку ўжо ёсць. Яна асвятляе, ацяпляе і рэгулюе мікраклімат саракавасьміпавярховага дома. Прычым, качагару не трэба «падкідваць» паліва дзесяць гадоў.

Па ідэі архітэктара яго праект пазбавіў бы цэнтр Нью-Йорка ад шуму, лязгату, пылу, смуроду, а чыноўнікі мелі б магчымасць бачыць сонечнае святло і дыхаць чыстым паветрам.

РЭНЕСАНС ДЫРЫЖАБЛЯЎ

Зноў загаварылі аб дырыжаблях, якіх яшчэ нядаўна называлі «дыназаўрамі авіяцыйнай тэхнікі». Прычынай гэтага — апублікаванне ў СССР шматтамовай працы п.з. «Тэхнічна-эканамічнае абгрунтаванне мэтазгоднасці пабудовы і прымянення дырыжабляў у народнай гаспадарцы». Савецкія вучоныя і тэхнікі выказаліся аднадушна: дырыжаблі трэба будаваць, яны часта незаменныя, асабліва ў выпадках транспартыроўкі вялікіх і цяжкіх грузаў на вялікія адлегласці. За мэтазгоднасцю іх пабудовы гавораць таксама нізкі кошт аэрастатнага транспарту (у некалькі разоў ніжэйшы ад чыгуначнага і шашэйнага) і поўная бяспечнасць (дырыжаблям, напоўненым геліем, не пагражаюць ужо пажары). Адно ленінградскае канструктарскае бюро апрацавала ўжо некалькі праектаў сучасных дырыжабляў. Вось некалькі з іх: «Л—200» — дзвюхкорпусны крэйсер аб'ёмам 450.000 м³ і грузапад'ёмам 200 тон (на здымку); «Л-215» — такі ж грузапад'ём, але прызначаны пераносіць элементы будынкаў, якія будуюцца прамысловым метадам; «Л—100» — вельмі лёгкі, рухавы, з хуткасцю 100 км у гадзіну, прызначаны для навуковых пошукаў; «Л—157» — прыстасаваны да абслугоўвання рыбацкага флоту. Не забыліся і аб пасажырскім дырыжаблі — «СССР—127» аб'ёмам 60 000 м³ і хуткасцю 150 км у гадзіну, прызначаным для далёкіх рэйдаў. Хоць афіцыйна яшчэ не прынята рашэння будовы дырыжабляў у СССР, аднак у нікога няма сумнення, што рашэнне такое наступіць.

ЦІ ВЕДАЕЦЕ, ШТО...

...на зямным шары налічваецца больш ста відаў зязюль. Большасць з іх падкідвае яйкі ў чужыя гнёзды. Свае яйкі зязюля часам кладзе проста на зямлю, а потым у дзюбе нясе ў загадзя выбранае гняздо. Самец пры гэтым зладзейскім спосабам падманвае даверлівых птушак.

Між іншым, некаторыя зязюлі робяць і гнёзды. На поўдні жывуць зязюлі, якія самі ўюць гнёзды і выседжваюць птушанят; ёсць такія, што робяць калектыўныя гнёзды — адно на некалькі птушак — і адкладаюць туды яйкі.

Зязюлі вельмі карысныя. Яны паядаюць насякомых, галоўным чынам махнатых вусеняў, якіх не ядуць многія іншыя птушкі.

ЛЕКАР ПРЫРОДА

Брусніцы. Здавалася б, цяпер, вясной, рана пачынаць размову пра гэтыя смачныя і карысныя ягады, бо спеюць яны толькі ў жніўні, але ж карысныя не толькі самі ягады, але і лісты брусніцы. Збіраюць іх вясной да пачатку цвіцення ці ў час плоданашэння. Зялёны колер захаваецца, калі сушыць лісты ў цёмным памяшканні.

Адвар лістоў брусніцы ўжываюць як мачагонны сродак, пры камянях у нырках, рэўматызме, падагры, пры цысцітах. Антысептычныя дзеянні лістоў брусніцы абумоўлены наяўнасцю ў іх вялікай колькасці арбуціна. У народнай медыцыне ўжываюць таксама адвар усёй расліны, сабранай у перыяд цвіцення. П'юць яго пры рэўматызме, павышаным крывяным ціску, для палягшэння работы страўніка, ад кашлю.

САМ

■ Свежыя плямы масляной фарбы на шыбах і настольным шкле лягчэй за ўсё зняць шкіпінарам, ацэтонам або бензінам (ватны тампон змачыце ў растворы і пратрыце запэцканае месца). Калі плямы застарэлыя, змачыце іх некалькі разоў запар шкіпінарам, змешаным з ацэтонам (2:5), а затым фарба лёгка здымецца нажом або брытвай. Цяпер гэтае месца трэба зноў працерці шкіпінарам. Ні ў якім разе не ўжывайце наждачнай паперы, яна падрапае шкло.

Сталярны клей здымаецца гарачай вадой.

■ Запэцканае сілікатным клеем настольнае шкло можна адмыць цёплай вадой з содай. Калі клей застарэлы, апусціце шкло ў ванначку з цёплай содавай вадой і пакіньце так на некаторы час. Праз гадзіну — дзве старанна памыйце анучкай і спаласніце ў чыстай вадзе.

■ Паліто, чамаданы, сумкі са скуры добра чысцяцца растворам з вады, мыла і нашатырнага спірту. Пасля чысткі для бляску іх трэба злёгку працерці анучкай, змочанай у рыцыне.

■ Лінолеум вымыецца лепш, калі ў ваду дадаць крыху воцату. Высахнуўшы, ён выглядае як нацёрты. Для таго каб лінолеум захаваўся ў добрым стане, рэкамендуецца адзін раз у месяц працерці яго анучай, змочанай свежым малаком, пасля чаго націраць да бляску.

Чвэрць стагоддзя назад

Мы выбралі хмурны, ціхі вечар і ўзялі кірунак да хутара Шмаленберг. Нячутна зайшлі праз адчыненую браму на двор. На двары было многа грузавых аўтамашын. Мы схаваліся за крайнімі, каб агледзецца. Грукаючы ботамі, па бруку хадзіў вартавы. У доме было шумна, нязладжаныя мужчынскія галасы гарлапанілі песні. Аканіцы былі зачынены, праз шчыліны прабівалася палосамі святло. Вартавы набліжаўся да нас. Я падумаў, што якраз зручны момант: як толькі ён параўнаецца з намі, мы яго схопім і павалачэм праз адчыненую брамку ў лес. Нават калі крыкнуць паспее, то наўрад ці яго пачуюць тыя, што весяляцца ў доме за зачыненымі аканіцамі. Я паклаў руку на плячо Аляксею, даючы знак падрыхтавацца. У гэты момант ён неяк няўклюдна павярнуўся і бразнуў аўтаматам аб машыну. Імгненна прагучаў стрэл, другі. Але гэта не вартавы. Толькі паспеў ён ускінуць аўтамат, як мы з Генкам абодва секанулі па ім кароткімі чэргамі, і ён бразнуўся вобземлю. Мы праціснуліся ў брамку і кінуліся праз поле да лесу. Ужо дабеглі да ўмоўленага месца збору на ўзлессі, як над хутарам адна за адной узвіліся ракеты, паднялася страляніна і гоман. Аляксея не было.

— Я ж добра бачыў, як ён пераскочыў цераз плот, — сцвярджаў Генка.

Я маўчаў. Павінен жа ён прыйсці. Не сюды, дык у зямлянку. Доўга чакаць нам тут не выпадала. Мы паспяшаліся да зямлянкі. Аляксея і тут не было. Я вымушаны быў прызнацца сабе, што спроба стварыць групу з палонных не ўдалася. Не дарэмна ёсць такая прыказка, што не з кожным пойдзеш у разведку.

— Людзі такія трапіліся нам, — разважліва, як стары, сказаў Генка. — Аляксей проста спужаўся.

На душы было неспакойна, цяжка. Думкі, адна чарнейшая за другую, не ішлі з галавы. Трэба прыняць нейкія захады на выпадак, калі Аляксей ці Іван, ратуючы сваю скуру, паспрабуюць нас выдаць. Мы не думалі, што яны прыйшлі да нас з дрэнным намерам. Проста нялёгкая ноша разведчыка аказалася ім не па плячы. Цяпер я міжволі глядзеў на Генку і яшчэ больш любіў, цаніў яго і нават недзе ў глыбіні душы ганарыўся ім. Шчуплы падлётак аказаўся куды мацнейшы за Громава і за такога асілка з выгляду, як Лазавы. Калі хоць адзін з іх трапіць у лапы да немцаў, дзе гарантыя, што ў іх не выб'юць прызнання? Трэба было пакідаць сховішча і зноў пускацца ў вандроўку. Але ж пара не тая...

— Вяртаючыся пасля таго, як прапаў Громаў, — стаў прыпамінаць Гена, — Аляксей сказаў мне: «Калі Івана не забілі, то ён можа схаваць аўтамат у лесе і вярнуцца ў лагер. Яму за гэта нічога не будзе. Скажа, што хацеў уцячы, ды адумаўся. Хіба што могуць пасадзіць у карцар на двое ці трое сутак».

— Чаго ж ты, Гена, раней пра гэта не сказаў?

— А так... Не надаў гэтым яго словам значэння.

Мы рашылі перасяліцца ў квартал нумар 252, туды, дзе «партайгеноса» раўў абсталяваў сховішча. Зноў перад намі быў канал Тымбер. І на гэты раз давялося распранацца і лезці ў ваду. Вада была халодная. Я цяпер дзіву даюся, як мы трывалі, нават ніколі не прастуджваліся: ці гэта ўжо так нягоды загартавалі нас, ці незвычайнае нервовае напружанне ратавала ад усіх хвароб?

На світанні выпаў туман, падмарозіла. Гэта лепш у тым сэнсе, што сабакам цяжэй узяць наш след.

Ісці было блізка, але горш за ўсё было тое, што лёдавая скарынка хрусцела пад нагамі і нашы крокі былі далёка чуваць. Ужо развіднела, калі мы перайшлі шашу і апынуліся ў 252 квартале. Высокі лес з густым падлескам абяцаў добрае сховішча. Мы адшукалі яміну, зарослую хмызам, і залеглі ў ёй. Хоць мы ўзялі з сабой усё, што было ў зямлянцы, у тым ліку і коўдру, што прыслала «мутэр», але ж не рызыкнулі распакоўвацца, нават рэчавых мяшкоў не знялі з сябе. Так і перадрэмвалі, дрыжучы ад холаду.

Цяпер пакінутая зямлянка здавалася нам такім абжытым, утульным кутком, аб якім можна было толькі марыць. Вяртацца ў яе мы не рызыкавалі, ды і непрыемны асадак застаўся ад няўдалай спробы аднавіць разведгрупу. У той жа час быццам і не было важных падстаў абвінавачваць Аляксея з Іванам — прапалі без вестак у час сутычкі з ворагам. Нам жа, урэшце, невядома, што здарылася з імі...

Двое сутак мы капалі новую зямлянку ў двухметровым абрыве. Столь умацавалі нятоўстымі круглякамі. Уваход замаскіравалі кустастымі елачкамі, якія не зразалі, а перасадзілі, каб не асыпалася іголка. На ноч знутры ўваход завешвалі плашч-палаткай. Цяпер мы зноў засталіся зусім адны, адарваныя ад навакольнага свету. Як толькі зямлянку больш-менш абсталявалі, ад-

ТРЫБУНА чытачоў

МАРЫІ ПЛЕВЕ 105 ГОД

Марыя Плева з Ягаднікаў у грамадскай радзе Стары Корнін на Гайнаўшчыне нарадзілася 10-га лютага 1865 года. Значыць, нядаўна мінула ёй 105 год. Жыве яна са сваёю дачкою Наталіяй, якой мінула ў студзені 81 год. Апекуецца абедзвюма старушкамі Аляксей Сурэль з Ягаднікаў.

В. Кудэрскі
Стары Корнін

ДРЭННА З СІЛАСНЫМІ ЯМАМІ

На Гайнаўшчыне кансервуюць мала зялёнай пашы, а гэта таму, што вельмі мала будуюць сіласных ям, нягледзячы на тое, што ў гэтай галіне дзяржава прызначае сялянам фінансавую дапамогу. У 1968 годзе дзяржава прызначала фінансавую дапамогу на пабудову 300 сіласных ям, а выбудавана толькі 87. Яшчэ горш выглядала з гэтым справа ў мінулым годзе. План дапамогі сялянам зноў прадбачваў пабудову 300 сіласных ям, а было пабудавана 78. Існуючыя сіласныя ямы таксама не былі выкарыстаны. У цэлым Гайнаўскім павеце ў сіласных ямах было закансервавана толькі 2830 тон пашы.

В. Назарук
Гайнаўка

У ВАРШАЎСКІМ АДДЗЕЛЕ БГКТ

Восьмага сакавіка ў гэтым годзе выпала ў нядзелю. Падвойнае свята: нядзеля і Міжнародны дзень жанчын. Кожную нядзелю ў памяшканні варшаўскага аддзела БГКТ збіраецца многа моладзі, якая прыходзіць сюды, каб сустрэць знаёмых, пагутарыць, патанцаваць, прачытаць беларускую прэсу. Але ў тэты вечар было асабліва прыемна. Хлопцы складалі віншаванні дзяўчатам з нагоды Дня жанчын, былі ўсе мілыя і ветлівыя. Аднак найбольшую неспадзянку зрабілі дзяўчатам хлопцы з гуртка мясцовай самадзейнасці, якія падрыхтавалі паэтычны мантаж пад загалоўкам «Жанчына, каханне, паэзія». Цэласць праграмы вельмі ўдала вёў сябра Мікола Іванчук. Выступалі таксама Вера Асіпюк, Віктар Стахвіюк, Мікола Данілюк. Прысутныя з зацікаўленнем выслухалі вершы В. Шведа, М. Багдановіча, П. Панчанкі, З. Астапенкі, прымалі ўдзел у «згадуй-згадулі», уважна сачылі «Любоўны дыялаг» у выкананні В. Асіпюк і М. Іванчука. Потым быў, падрыхтаваны хлопцамі, чай і вясёлыя танцы.

В. М.
Варшава

ГАДОЎЛЯ КУРЭЙ

Жанчыны з вёскі Чыжыкі павялічваюць гадоўлю курэй. Тут кожная гаспадыня трымае не менш чым 70 штук, а некаторыя гадуюць больш чым па сто штук курэй. Нядаўна, бо 12 сакавіка, жыхары вёскі закупілі 2000 куранят, а на красавік заказалі яшчэ 1500 куранят. Жанчыны разумеюць, што даход будзе толькі тады, калі купяць ранніх куранят, якія ўжо восенню і зімою будуць несці ім яйкі.

Н. М.
Чыжыкі

САМАДЗЕЙНІКІ З ЛЯНЕВА

У апошні час добра развіваецца культурна-асветная праца ў вёсцы Лянева, што на Гайнаўшчыне. Моладзь пад кіраўніцтвам настаўніцы Антолі Самойлюк арганізавала дзесяціасабовы мастацкі калектыў і падрыхтавала даволі цікавую праграму сваіх выступленняў. Праграма гэта складаецца з песень, скетчаў, дэкламатарскіх выступленняў і п'есы Юркі Геніюша «Зямля». Упершыню мастацкі калектыў выступіў у сваёй вёсцы з нагоды Міжнароднага свята жанчын.

Віктар Бура
Гайнаўка

Дарагое Сэрцайка!

Жыву я на вёсцы. Заўсёды дакладна чытаю ў «Сардэчных тайнах» аб клопатах дзяўчат і хлопцаў. Я таксама чакаю тваёй дапамогі. Мне 21 год. Пару месяцаў таму назад я была ў сястры ў горадзе. Там пазнаёмілася з Мікалаем. Ён старэйшы за мяне на 25 год. Мікалай прыстойны і інтэлігентны. Спадабаўся мне. Відаць, што і я яму спадабалася. Апошнім разам я паехала ад сястры дамоў і нічога аб гэтым Мікалаю не сказала. Ён прыслаў мне пісьмо і прасіў, каб я ізноў прыехала, вызначыў сустрэчу. Я не магла даехаць, бо была мяцеліца. Ужо мінула больш месяца, а ён больш не напісаў.

Парай, дарагое Сэрцайка, што мне зрабіць. Ці паехаць да яго і вытлумачыць, чаму я не прыехала, ці проста забыць аб ім, заняцца кніжкай.

Зося
з Гайнаўшчыны

Зося! Кніжка заўсёды павінна быць прыяцелем чалавека, што не перашкаджае займацца іншымі справамі. Пэўна, Мікалай цябе не зразумеў, таму і не напісаў больш. Ты павінна была адразу напісаць яму пісьмо і падаць прычыну (хоць аб пагодзе ён і так павінен быў ведаць). Аднак, калі ўжо прайшло столькі часу, найлепш было б цяпер паехаць да сястры і сустрэцца з Мікалаем. Напэўна, усё зразумее, бо сама ж пішаш, што гэта інтэлігентны чалавек. Мо' проста з прычыны той, што ты намнога малодшая ад яго, зразумеў, што ён табе не падабаецца. А вядома ж, гады не маюць ніякага значэння, калі людзей спалучаюць сапраўдныя пачуцці. Многа сем'яў бывае вельмі шчаслівымі, хоць існуе між імі вялікая розніца гадоў.

Жадаю ўсяго найлепшага
Сэрцайка

СВІННІ

Як толькі пачаў набліжацца 8 сакавіка, дзядзька Гаўрыла пачаў разважаць, як бы сваёй Фядосьцы падаруначак купіць. Грошай скупавата, бо хлявок выбудаваў найбольшы ў ваколіцы і парасят восенню купіў 12 штук. Парасяткі раслі, як на дрожджах, аж люба глядзець — так папраўляліся. Падумаўшы, рашыў павезці аж 4 парсючкі на кантрактацыю ў Міхалова. З кормам, кажа, скупавата, а нават няхай Фядоська мае менш работы на сваё свята, ды і падарунак будзе за што купіць.

Каб упэўніцца, ці будзе скуп, Гаўрыла яшчэ цёмненька паехаў у Тапаляны, каб пазваніць у ГС. Паверце, што яшчэ першы раз у жыцці гаварыў па тэлефоне. Хваліўся ўсім, каго толькі спаткаў. Паставіўшы дзве клетачкі, паімчаўся ў Міхалова, увесь час разважаючы, як бы абсталяваць такі тэлефончык у сваёй хатцы.

Сэрца радавалася аж да самага Міхалова, пакуль не ўбачыў фурманак са свіньмі пад дзвярыма ГС. «Няўжо перанеслі скуп?», — падумаў Гаўрыла. Убачыўшы сумныя твары мужчын, сэрца Гаўрылы пачало біцца яшчэ мацней, а на душы зрабілася вельмі цяжка. Кожны з мужыкоў з праклёнамі ад'язджаў дамоў, бо пан класіфікатар не прыехаў. Пэўна, баіўся, каб за каўнер не навеяла снегу. Толькі пачалі мужыкі раз'язджацца дамоў, як прыйшоў дазвол прымаць, і ўсе зноў паехалі да пункту скупу. Наказаў і адказаў гэтага дня было некалькі, а нашыя мужчыны ганялі конікаў то на пункт скупу, то ў ГС. Гаўрылава кабылка аж падковы абарвала і дыхавіцы набавілася, а класіфікатар так і не прыехаў. Некаторыя мужчыны хацелі ўжо ехаць фурманкамі ў Беласток, але чакалі да абеду і бегалі глядзець да кожнага аўтобуса, ці не прыехаў пан класіфікатар. Пасля абеда баяліся ехаць, бо ліхтарыкаў не мелі.

Прыехаўшы дамоў, наш Гаўрыла кінуў заснежаную шапку на падлогу і сказаў: «Ну і свінні».

Цікавіць мяне, панове класіфікатары і іх начальнікі, ці можаце адгадаць, што значаць апошнія словы нашага Гаўрылы? Падумайце, а, напэўна, здагадаецеся.

Суседка Міхаліна

СКРАБЛЯЦКІЯ СПРАВЫ

Нядаўна ў вёсцы Скрабляк (Беластоцкі павет) закончыліся заняткі асветна-палітычнага курса, які пачаўся яшчэ ў 1969 годзе. На курс прыходзіла ў сярэднім 17 чалавек. Заняткі на асветныя, культурныя і грамадска-палітычныя тэмы вёў старшыня гуртка ЗМВ — у Скрабляках Грыша Лісавец. На апошніх занятках дэманстраваліся кінафільмы аб Ул. Ільічу Леніне.

* ✲ *

На адбыўшымся ў сакавіку 1970 года супольным сходзе партыйнай арганізацыі і ЗМВ у Скрабляках тры чалавека былі прыняты ў члены кандыдатаў ПАРП. Кандыдацкія легітымацыі ПАРП уручыў сакратар павятовага камітэта ПАРП у Беластоку тав. Уладзімір Пракопчук.

Нядаўна на сходзе гуртка ЗМВ у Скрабляках прысутнічаў прадстаўнік ГС-у з Гарадка тав. Барада. Моладзь на парадак сходу паставіла хвалюючую для іх справу — арганізаванне клуба маладога селяніна. Удзельнікі сходу пастанавілі грамадскім чынам правесці рамонт аднаго з вясковых будынкаў і дастасаваць яго да патрэб клуба. Ад імя сваёй установы прадстаўнік ГС-у забавязаўся абсталяваць клуб патрэбнымі мэблямі і забяспечыць яго шырокім асартыментам дробных клубных тавараў.

Ц. Я.

СПРАВАЗДАЧНА-ВЫБАРЧЫ СХОД

Нядаўна ў Ляўкове (Гайнаўскі павет) адбыўся справаздачна-выбарчы сход сельскагаспадарчага гуртка, да якога належыць 58 гаспадароў з Ляўкова Новага і Ляўкова Старога. Ляўкоўскі гуртом мае два трактары, 2 абмалотачныя агрэгаты, 2 жняяркі, адну бульбакапалку, конную эграбалку, плугі і іншыя машыны.

Шмат машын, а ў тым ліку адзін трактар, адзін абмалотачны агрэгат, адна жняярка і г.д., патрабуюць рамонту і пераказаны яны ў нараўскі ПОМ.

На сходзе было выбрана новае праўленне гуртка: Міхал Саевіч — старшыня, Рыгор Харкевіч — намеснік старшыні, Васіль Грыгарук — дыспазітар, Станіслаў Кучка — скарбнік.

Я. Цялушэцкі

разу ж перанеслі радыёстанцыю. Настройвалі прыёмнік на розныя хвалі: слухалі Маскву, Берлін, Лондан... На нашым напрамку ішлі баі мясцовага значэння. Пра гэта гаварылі зводкі Саўінфармбюро і іншыя радыёстанцыі. Усё-такі мы не гублялі надзеі, што наступленне хутка пачнецца, што ўсталявалася часовае зацішша перад бурай. Нямецкія радыёстанцыі на ўсе лады крычалі пра баявы дух сваіх суайчыннікаў, заклікалі непарушна стаяць на абароне трэцяга райха.

З перасяленнем у квартал 252 нам стала цяжэй наведваць паштовую скрынку «партайгеносэ». Яна засталася за каналам Тымбер, а пераплываць яго ўжо было нельга — каля берагоў вада ўзялася лёдам. Заставаўся толькі абходны шлях. Але ж трэба было ісці толькі ў адзін канец кіламетраў дваццаць, ды яшчэ пераходзіць чыгунку Кенігсберг — Цільзіт і некалькі шасеек і ручаёў. І ўсё ж такі трэба было ісці туды, каб паведаміць Райчуку новае месца стаянкі.

Дзве ночы прабіраліся мы туды. Праверылі паштовыя скрынкі «джэкаўцаў» і «партайгеносэ». Рашыліся заглянуць нават пад купіну, дзе пакідалі нам звесткі і бутэрброды Громаў і Лазавы. Усюды было пуста.

Мы пакінулі запіскі сваім, калі аб'явяцца, і Райчуку.

Вярнуліся і пачалі чакаць. З ежы ў нас засталіся толькі сухары. Але і яны былі на зыходзе, таму наш паёк, мусіць, быў бяднейшы за турэмны. Эканоміць прыходзілася і ваду, бо блізка такой, якую можна піць, не было. У другой палавіне снежня лёг снег. Цяпер ужо нядоўга — да вясны. Мы абодва разумелі гэта, і першы наш клопат быў аб тым — як здабываць харч. Тыя сродкі, якімі мы карысталіся летам, зімой былі непрыдатныя. Радыё слухаць не хацелася: эфір запаланіла Германія. Гітлераўцы на ўвесь свет трубілі пра разгром войск саюзнікаў у Ардэнах, прыводзілі лічбы захопленых у палон салдат і тэхнікі арміі Эйзенхауэра.

— Даюць прыкурыць нашым саюзнікам, — крыва ўсміхнуўся Генка.

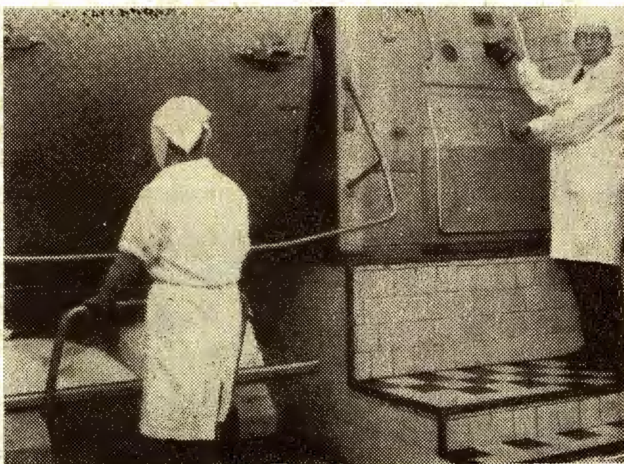
«Трымаецца хлапец, духам не падае» — падумаў я з удзячнасцю да свайго сябра.

— Эх ,Гена, быў бы ты недзе кінамеханікам, круціў бы фільмы ў сельскіх клубах... Калгасніцы кармілі б цябе бульбай з капустай і на печы спаць клалі, — кажу яму.

— Ды ну цябе! Хопіць, — агрызнуўся ён.

Даседзецца да апошняга сухара ў зямлянцы — мы такое дапусціць не маглі. Па адным сухары схавалі ў кішэні — «НЗ». А тыя, што засталіся, з'елі да апошняй крошкі і вылезлі з зямлянкі. Каб ведаць, калі пойдзе снег... А яшчэ лепш, калі б разгулялася завіруха... Тады пайшлі б на які хутар. Але ўжо каторы дзень стаіць ціхае надвор'е. Я падумаў, што трэба напрасткі выйсці на выбітую дарогу і ісці да самай вёскі і назад — тым жа шляхам, каб не пакінуць слядоў.

(Працяг будзе)

Малочнае прадпрыемства ў Заблудаве славіцца добрым вырабам сыра і масла. На здымку: у маслоўні.
Фота Цаф — Сянько

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Przygody Tomka Sawyera" (rumuński), 14—15. „Śmierć Indianina" (rumuński), 16—17. „Flip, Flap i inni" (USA), 18—19.

Дубіны

„Trzy dni Wiktora Czernyszewa" (radz.), „Stawka większa niż życie" (polski), 18—19.

Нараўка

„63 dni" (polski), „Wyzwanie dla Robin Hooda" (czeski), 15—19.

Нарва

„Alfa, Romeo i Julia" (węgierski), „Zjazd rodzinny" (węgierski), 15—19.

Чыжы

„Winnetou" (jugosł.), I i II s. 15—19.

Дубічы Царкоўныя

„Zawsze w niedzielę" (polski), „Czworokąt śmierci" (czeski), 15—19.

Арэшкава.

„Mój stary" (polski), „Brat dr Homera" (jugosł.), 15—19.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Człowiek z karabinem" (radz.), „Opowieść znad Donu" (radz.), 15—19.

Орля

„Winnetou" (jugosł.), II s. „Jedyna szansa" (NRD), 15—19.

Райск

„273 dni poniżej zera" (polski), „Rzeczpospolita babska" (polski), 15—19.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Міхалова

„Życie zamku" (franc.), 13—14. „Toast" (polski), 15—16. „Szepczące ściany" (angl.), 17—18.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„BS 38.15" (NRD), 14—15. „Uzurpatorzy" (węgierski), 16—17. „Królewski błąd" (czeski), 18—19. F

Шудзялава

„Kobieta wąż" (angl.), „Nauczyciel z przedmieścia" (angl.), 15—19.

Янаў

„Kamo znany osobiście" (radz.), „Kamo niebezpieczna misja" (radz.), 15—19.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Fifi piórko" (franc.), 14—15. „Sabrina" (USA), 16—17. „Dziewczyna z diabelskiej przystani" (węgierski), 18—19.

Мельнік

„Flip i Flap" (USA), 14—15. „Wiryneja" (radz.), 18—19. „Samson" (polski), 16—17.

Мілейчыцы

„Porucznik jazdy" (radz.), 14—15. „Marynarz Czyżyk" (radz.), 16—17. „Gra" (polski), 18—19.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Topkapi" (USA), „W królestwie ducha gór" (jugosł.), 15—19.

Новы двор

„Dziennik młodego małżeństwa" (fiński), „Kolekcjoner" (angl.), 18—19.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-44 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto I Oddziału Rejonowego PUPiK „Ruch" NBP Nr 150-6-161 w Białymstoku. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23 Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP; Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

B.Z.Graf. W-3 Nakład 730

Такія фанабэрыстыя мужчыны пайшлі, хачу вам сказаць, проста жах.

Не падступіцца да гэтага дужага полу. Калі хлопцам за табой ходзіць, дык лістом сцелецца. Паглядзіш — анёл! Уецца ля цябе, як той уюн. А потым... Асабліва цяжка са стравамі дагадзіць. То гаворыць, каб цешча не варыла, бо ў цябе, маўляў, лепей атрымліваецца, то смажаную каўбасу надакучыла яму кожны дзень есці. Аднойчы згатавала боршч, а ён кажа:

— Хіба гэта боршч? Бацвінне адно.

Ну, думаю, зараз я дам «бацвінне». Ён мне слова, а я яму — два. Ён — два, а я — дваццаць!

Пасля спрэчкі на некаторы час устанавілася перамір'е, а потым — зноў бура. Дык хіба ж гэта жыццё? Каламута нейкая.

Цярпенне маё лопнула. Канчаткова рашыла — абаб'ю асцё, прыручу, на цырлах бегаць будзе. Што я, зарплату дамоў не прыношу? Ды і з выгляду, здаецца, нішто сабе.

Значыць, дадумалася я змяніць адносіны да мужа карэнным чынам. Для пачатку накупляла розных падручнікаў накшталт «Як гатаваць смачную і карысную ежу». Прыходжу з работы дадому і пачынаю вывучаць рэцэпты розных страў.

— Ялавічыну тушаную з бульбай і цыбуляй будзеш есці? — пытаюся.

— Адчапіся, — бурчыць ён.

— Тады давай шашлычок зробім...

— Як хочаш, — адварочваецца.

— А можа рагу з бараніны ці смажаныя мазгі?

МЕХАНІЗАВАНЫ МУЖ

Вачу, мой Янак пачынае коўзацца па канапе і падазрона паглядае на мяне.

— Лепей свой язык згатуй! — сярдзіта цэдзіць ён.

— Чаго сярдуеш, каханенькі, я хачу смачнейшае што зрабіць табе.

— Твая бібліятэка не накорміць.

Ён устае, ідзе на кухню. Чую, як бразгаюць каструлі. Гэта Янак сам пачаў гатаваць вячэру.

Прайшоў месяц ці два — не памятаю. Янак упэўнена заступова ў кухонную справу. А тым часам я купіла пыласос. Рэч неабходная ў гаспадарцы.

— Янак, — прашу лагодна, — пачысці, калі ласка, дываны.

— Ты мяне ў хатнюю гаспадыню ператворыш!

Янак трагічна закатвае вочы пад лоб, а ўсё ж, сцяўшы зубы, бярэцца за працу.

Асвоіў мой Янак другі этап перавыхавання. Тут я набыла пральную машыну. Прывезлі яе з магазіна. Стаіць пасярод пакоя.

— Бачыш, Янак, якую прыгажуню табе прыдбала!

Янак аж застагнаў. Са злосцю кінуў маток шлангу, сеў на канапу, закінуў нагу за нагу і дэманстратыўна ўзяўся за газету. А я думаю: як не брыкайся, даражэнькі, а пацець над ёй прыйдзецца...

— Янак, дапамажы, каханы: не ведаю, куды гэтыя шлангі ўтыркнуць.

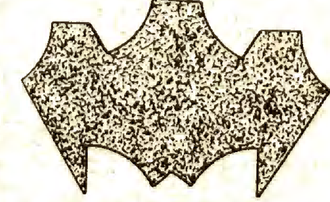
Муж адштурхнуў мяне і пачаў рэгуляваць пральную машыну сам.

Нарэшце мой Янак асвоіў і гэты бытавы агрэгат. Цяпер я механізавала мужа поўнасцю. Ён і ў хаце прыбірае, і бялізну мые, есці гатуе, дзяцей у садзік водзіць. Не жыццё, а маліна. Праўда для яго маліна, а для мяне — не. Перастаралася дужа. Хоць ты развод бяры. Не люблю, калі ад мужчыны баршчом пахне...

І. Сінаўскі

НІЎКА

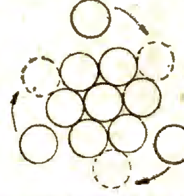
Талаваломка

Гэтую фігуру пяццю простымі лініямі раздзяліце на шэсць папарна роўных па форме частак, а затым злажыце іх так, каб атрымаўся трохкутнік і круг.

*

Адказ на заданне з папярэдняга нумара: Тры манеты перамясціліся так, як паказана на рысунку:

ПАЖАРНІК

Снег нарэшце з даху спаў.
Сон прысніўся пад вясну:
Гэтак спаў ён, што праспаў
Меса першае
па сну.

Р. Барадулін

У СУДЗЕ

— Абвінавачаны, ці хочаце вы прывесці якія-небудзь змякчаючыя вашу віну абставіны?

— Так! Я ўжо быў асуджаны дзесяць разоў, і гэта, як бачыце, не дало ніякіх вынікаў.

Мелодыя вясны.

Паслуга за паслугу.

ПРЫПОМНІЦЕ

Афіцэр лае салдата:

— Радавы Сміт, вы вярнуліся ўчора ў казарму п'яны, як свіння, і яшчэ пхалі перад сабою ўкрадзеную тачку.

— Так точна, сэр.

— Марш пад арышт!

— Так, точна, сэр. Але, мабыць, вы прыпамінаеце, што ў той тачцы былі вы?

З УСПАМІНАЎ

«Калі я нарадзіўся, дык быў так уражаны гэтым, што амаль два гады не мог сказаць ні слова».

ЗЛЯКАЎСЯ

Раніцай у рэстаран прыходзіць з чорнага ходу ўсхваляваны мужчына.

— Выбачайце, вы не скажаце, быў я тут учора вечарам?

— Так, былі.

— І я прапіў у вас дзве тысячы злотых.

— Так.

— Слава Богу! А я ўжо злякаўся, што згубіў іх.

ВЕДАЕ ДАРОГУ

Настаўніца пытае ў вучня, які правінаваціўся:

— Ты чаму прыйшоў у школу адзін? Я ж казала табе без бацькоў не прыходзіць.

— Я не маленькі, — адказаў вучань, — і без бацькоў дарогу ведаю.

МАЎКЛІВАЯ ЖОНКА

Размаўляюць два сябры-сабутэльнікі.

— Мінулы раз, у дзень палучкі, я дзвесце злотых прапіў, і, уяві сабе, жонка мне ні слова не сказала.

— Не можа быць!

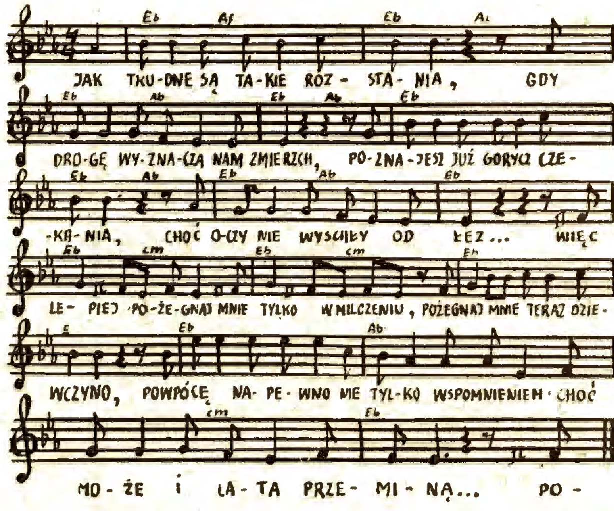
— Праўда, вось ужо другі тыдзень са мной не размаўляе.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе дзяўчат 8-га класа школы пачатковай у Дзянісках, Бельскага павета, Яніны і Раісы Каланчук з вёскі Патока, Беластоцкага павета і Эдыты з Бельскага павета змяшчаем песню

POŻEGNAJ MNIE DZIEWCZYNO

Muzyka — Andrzej Korzyński
Słowa — Andrzej Tylczyński

* * *

Jak trudne są takie rozstania,
gdy drogę wyznacza nam zmierzch —
poznajesz już gorycz czekania,
choć oczy nie wyschły od łez...

Więc lepiej pożegnaj mnie tylko
w milczeniu
pożegnaj mnie teraz, dziewczyno!
Powrócę na pewno nie tylko wspomnieniem,
choć może i lata przeminą...

Pożegnaj mnie teraz, ucałuj na drogę
I proszę nie lękaj się o mnie,
pamiętaj i czekaj, ja wrócę pod słowem,
bez ciebie żyć przecież nie mogę...

Choć trudno ci będzie beze mnie
lecz wytrwaj aż wrócę tu znów,
nie będziesz czekała daremnie,
nie rzucam na wiatr swoich słów...

Więc proszę, pożegnaj mnie teraz,
dziewczyno,
pożegnaj mnie teraz w milczeniu... itd.

Захапілася.

ДОБРЫ СЫН

Сын доўга назіраў, як яго сямідзесяцігадовы бацька калоў дровы, і сказаў:

— Як жа мне вас шкада, тата. Вы так змучыліся, што з вас пот градам льецца. Я б на вашым месцы ўзяў рунік і выцерся.

МІЛАЯ

Старая пані гаворыць маладому піяністу:

— Я дала б мільён, каб вас пачуць.

— О, вы вельмі мілыя! — гаворыць задаволены піяніст.

— Бачыце, — працягвае пані, — ужо пяцьдзесят год, як я абсалютна глухая!

СЯРОД ХАЛАСЦЯКОЎ

Размаўляюць халасцякі:

— Я купіў кулінарную кнігу, але выявілася, што ёю нельга карыстацца.

— Чаму?

— Кожны рэцэпт пачынаецца са слоў: «Вазьміце чыстую каструлю».

НЕ ХВАЛЮЙЦЕСЯ

— Грамадзянка, вы забылі свой пакецік! — крыкнуў кандуктар аўтобуса пасажырцы, якая падрыхтавалася выходзіць на чарговым прыпынку.

— О, не хвалюйцеся, — адказала пасажырка. — Гэта снеданне для майго мужа, які працуе ў бюро знаходак.

— Бадай, пара на Вялікую зямлю.

КУРЁЗЫ

Ідэнтычныя

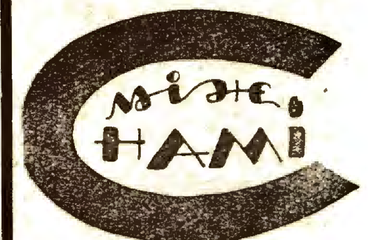

Лондан: адсюль пачалася мода на «міні» і з Лондана ідзе інвазія новага стылю «ідэнтычных». Яго творцы прапануюць, напрыклад, галенне галавы і вопратку такую самую для абодвух полаў. Гэта ідэнтычнасць мае быць духам нашай эпохі, стандартызацыяй людскога гатунку.

Самагубствы

Тысячу асоб штогод кончае штодзённа на свеце самагубствам, а ад 5 да 10 тысяч намагаецца гэта ўчыніць. 85 працэнтаў «дзякуе потым Богу» за тое, што засталіся жыць. На чале «народаў-самагубцаў» ідуць аўстрыйцы, фіны і венгры.

У кахання няма дарожных знакаў, таму на яго дарогах шмат катастроф.